

על הצדיקים ועל החסידים

אהבת השי"ת
מידות טובות
פרשת השבוע
אלומות אור
מרבתינו צדיקי עולם
פרשת שופטים | תשפ"ו

יש הרבה אנשים המכנים
עצמם בתואר "מקובלים"

פוסק הדור מרן הגאון
רבי משה שטרנבוך שליט"א

וגעייתו בבכי הרעידה את לבבות הנוכחים,
מכל שינוי כמלוא נימה בעולם הישיבות

מרן רבינו הגאון רבי דב לנדו שליט"א על
ראש ישיבת 'פורת יוסף' חכם שלום הכהן זצ"ל

תמנים תהיה עם ד' אלקיך (י"ח)

Wikipedia

"והתהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא
תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא
עליך קבל בתמימות". (רש"י)

הנה בזמן האחרון יש הרבה אנשים
המכנים עצמם בתואר "מקובלים", ובאים
אליהם מרי נפש, זה מחפש פרנסה, וזה
צריך שידוך, והם אומרים להם שבדוקים
עבורם במזלות, (מול יום, מול שעה,
לפי שמות השואלים ולפי ימי הולדתם),
וטוענים שהכל תלוי במזל, ומספרים
להם עתידות, ונותנים קמיעות ומציעים
'תיקונים' וכדומה, ומפיצים שמועות
שרבים נושעים על ידם, ובדברי הבל
מטעים אנשים ונשים לפזור כסף אצלם,
אך משמיטים את העיקר לפנות לקב"ה
ולהתפלל אליו, וראוי לדעת שעל דבר זה
המשך בעמוד 2, טור ימין <<<

ואישיותו האצילית והטהורה והנעלה
הרשימה אותי במאד מאד, ועדיין הרושם
העצום שנחקק אז בליבי הומה ורווח
בקרבי.

ראש הישיבה זצ"ל גדל
בצל האילנות הגדולים

ראש הישיבה חכם שלום זצ"ל גדל בצל
האילנות הגדולים חכמי הספרדים בישיבת
'פורת יוסף', וקיבל מהם דרכי תורה
ולימודה, לימוד הלכה וקיומה בדקדוק
הדין, יראת שמים אמיתית זכה וטהורה,
והשקפה ברורה ובהירה, ודלה והשקה
מתורתם ומרוחם הגדולה לדורות של
תלמידים ומהם מרביצי תורה תלמידי
חכמים בכל קצוות תבל.

המשך בעמוד 2, טור ימין <<<

לפני כשבוע חל יום היארצייט של ראש
ישיבת 'פורת יוסף' חכם שלום הכהן
זכר צדיק לברכה, אנו מביאים בפניכם
דברים יקרים מפז שנוגעים בענייני הזמן
שנשא מרן הגאון רבי דב לנדו שליט"א
לזכרו והדברים כלשונם:

התאספנו כאן לשאת דברי זכרון לזכרו
של ראש הישיבה הנערץ על אלפי
תלמידיו במשך עשרות שנים, חכם
שלום הכהן זכר צדיק לברכה, אשר
בשנותיו האחרונות הנהיג את יהדות
ספרד בעוז ובתעצומות, במסירות לב
ונפש, והדריכם וכיוונם להידבק בכל
ליבם ומאודם בתורה ובלימודה.
זכיתי ובצעירותי התוודעתי לדמותו
המופלאה של ראש הישיבה הגדול של
'פורת יוסף' חכם עזרא עטיה זצ"ל

המשך מעמוד 1, מרן רבי משה שטרנבוך <<

הוזהרנו בתורה "תמים תהיה עם ה' אלוך" שלא לחקור אחר מזלות וסימנים שונים ולהיות בטוחים שהישועה תלויה בזה, אלא עלינו לתלות עינינו לקב"ה שממנו לבד תבוא הישועה.

וראוי להתנהג כאבותינו דור אחר דור, שהיו הולכים לתלמיד חכם

שיבקש עליהם רחמים, והחכם היה מתפלל עליהם ומראה להם את הדרך אשר ילכון בה לשוב בתשובה ולהרבות בתפילה ולא להתייאש מרחמי השי"ת כי לה' הישועה, ורק לאחר שעושים העיקר, אפשר ללכת לחכמי אמת ולבקש מהם סגולות שהיו מקובלים אצל אבותינו דור דור, או לשאול מהם עצות שקיבלו מרבותיהם שיש להם שורש בקבלה, והעושה כן יצליח ויהיה תמים עם ה' אלוך בכל מעשיו.

סיפר לי הגאון רבי חיים חייקל גרינברג זצ"ל, ששמע מפי מרן הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל

שפֿטֿים וְשִׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ (טו)

סיפר לי הגאון רבי חיים חייקל גרינברג זצ"ל, ששמע מפי מרן הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, שמלבד חובת הרב לדאוג בעירו לכשרות ומקוואות ועירוב ושיעורי תורה, מוטל עליו גם חוב כחלק מעצם חובת הרבנות לשבת ללמוד בהתמדה, כי אם רב העיר לומד בהתמדה, הדבר פועל רושם רב על בני העיר שלומדים ממנו ומשתוקקים להיות כמותו, וזה פועל הרבה ולפעמים יותר מדרשות חיזוק.

והכי מרגלא בפומיה דמו"ר הגה"צ רבי משה שניידר זצ"ל, שהטעם שהקב"ה לא נתן לשבט לוי שדה וכרם, הוא לא רק בעבורם כדי שיהיו מסורים לעבודת הבורא יתברך וכמו שכתוב (לעיל ט) "לא היה ללוי חלק ונחלה עם אחיו ה' הוא נחלתו", אלא הוא גם לתועלת כלל ישראל, כדי שכל העם ילמדו מהם למסור נפש ללימוד התורה, ודיבר מו"ר זצ"ל על האברכים שזוכים לשבת וללמוד בשקידה שנים הרבה בכולל, שהם ה"שבט לוי" שבכל דור, והם משמשים כדוגמא לכל עם ישראל להראות להם מושגים במסירות נפש לתורה.

(ביאורים והנהגות)

באחת האסיפות שהתקיימו בבית מרן הרב שטיינמן זצ"ל, בענין שמירת מעמדם של בני הישיבות והשתתפתי שם להבדיל בין חיים לחיים עם חכם שלום הכהן זצ"ל, וכאשר ראש הישיבה חכם שלום הכהן זצ"ל נשא דברים בפני הרבנים

מעומק ליבו הטהור, בתוך דבריו הוא התייפח בבכי ומעיניו ירדו דמעות זכות וטהורות, נוכח הרצון חלילה של גורמים מהרשויות לשנות את ההסדר הקיים, וגעייתו בבכי הרעידה את לבבות הנוכחים נוכח אחריותו וחרדתו מכל שינוי כמלוא נימה בעולם הישיבות.

וזאת מוטל על כולנו לזכור ולחיות, וכפי שהעביר חכם שלום זצ"ל את המסורה מכל רבותינו, התורה היא ורק היא מגנא ומצלא, לכלל ולפרט, מכל גזרות רעות ומכל אויבים הקמים עלינו מבית ומחוץ, והתורה והשקיעות בה היא החומה והמשמרת מהרחוב ומכל ניסיונות הדור רחמנא ליצלן, כי האושר הגדול והעריבות שיש ללומדי התורה הוא האושר העצום והגדול ביותר שקיים בעולם, וכך נשמרים מכל אושר מדומה וכוזב, וכמאמר הפסוק במשלי "יקרה היא מפנינים וכל חפצין לא ישוו בה".

הקב"ה יעזרנו שנזכה לעשות את רצונו בלבב שלם, ולהתעלות בתורה בלימודה ובעיונה, וניצל מכל צרותינו, ונזכה לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן. (גליון 'דבר דבר' 28 שופטים תשפ"ד)

גליון זה הודפס
לזכות ולעילוי נשמת

האשה אצילת הנפש
מרת נעמי ע"ה
בת רבי שלמה זצ"ל

נלב"ע ר"ח אלול תשס"ט

ת.נ.צ.ב.ה

זכורני, כי פעם עברתי ברחוב, והנה אני רואה ילד קטן, קשור בחבל לעמוד תאורה - ובוכה בבכי תמרורים. רחמי נכמרו על הילד

פנינים מהמגיד הירושלמי הגה"צ רבי שבתי יודלביץ זצ"ל

אנו נמצאים בפתחם של ימי חודש אלול, זמנים שבהם כל אחד מאיתנו מבקש להתנער משגרת היומיום, להתעורר, להשתפר ולחדש את מעשיו.

ברוך ימים אלו, מובא לפניכם מאמר נפלא מפי "המגיד הירושלמי" הבלתי נשכח, הגאון רבי שבתי יודלביץ זצ"ל. בדרכו הציורית והחודרת ללב, מספר המגיד על מפגש אמיתי עם ילד קטן שמצאו קשור לעמוד ברחוב. הדו-שיח המפתיע שהתפתח ביניהם הינו מראה עוצמתית לכולנו: הוא מלמד אותנו עד כמה אנו נוטים להיות שבויים בהרגלים שלנו, כבולים בתפיסות מקובעות ובכבלים מדומיינים שאנו עצמנו קשרנו.

ימי אלול קוראים לנו בדיוק אל נקודה זו - להתעורר, לבחון מחדש את צעדינו ולהפנים את הנאמר: 'עורו יְשָׁנִים מִשְׁנֵתָם!' **להלן המאמר ככתבו וכלשונו:**

רחמי נכמרו על הילד המתייפח ולפיכך ניגשתי אליו ושאלתי

זכורני, כי פעם עברתי ברחוב 'מאה שערים', והנה אני רואה ילד קטן, רך בשנים, קשור בחבל לעמוד תאורה - ובוכה בבכי תמרורים. רחמי נכמרו על הילד המתייפח, ולפיכך ניגשתי אליו ושאלתי רכות: "מה לך בני כי תבכה? ומדוע קשור הנך כאן אל העמוד?"

לתשובה אשר קיבלתי - לא ציפיתי כלל ועיקר... "רבי!" - השיב לי הזאטוט - "לפני כמה שעות שיחקתי עם חברי ברחוב, כאשר אני הייתי הסוס - והוא העגלון. במהלך המשחק - נאלץ ידידי לגשת לרגע אל ביתו, ולפיכך קשר אותי אל העמוד כסוס. מאז ועד עתה - ממתין אני בכיליון עיניים לשובו של החבר אשר יוכל לשחררני ולשלחני לביתי, ואילו הוא - בושש מלבוא! אינני יודע מה לעשות!" - סיים הילד, ופרץ נוסף של דמעות פרץ מעיניו...

ברגע הראשון - סברתי כי בוודאי קשור הילד בקשר אמיץ כל ינתק, קשר אשר לשם התרתו זקוק הינו לעזרתו של חברו. סברתי אפוא להציע לילד את עזרתי בהתרת הקשרים, ולשם כך ניגשתי והתבוננתי בחבלים אשר ליפפו את ידיו. מה רבה הייתה הפתעתי כאשר גיליתי כי ידיו אסורות בקשר קלוש

ופשוט, אשר די היה במשיכה קלה מצידו בכדי להתירו... פניתי אל הילדון המייבב ושאלתי: "אמור לי ילדי, מדוע אינך מתיר בעצמך את הקשר? הלא רואה אני כי אין זה קשר של קיימא, אלא קשר קל שבקלים אשר במשיכה אחת תוכל לנתקו!", אולם נעניתי בפרץ מחודש של דמעות...

נו... מה נאמר? ילד קטן וטיפש! הא??

הכיצד אשחרר את החבל?" - השיב לי הזאטוט תוך כדי יבבה, "הלא אם אעשה כן כבר לא אהיה יותר סוס!"... נו... מה נאמר? ילד קטן וטיפש! הא??

אבל באמת, אם נתבונן, כלום אנו נוהגים אחרת? הלא אף אנו קושרים את עצמנו באזיקי ברזל ונחושת, באזיקי זהב וכסף, נכנעים לתעמולה אשר משכנעת אותנו כי אנו מוכרחים - אבל ממש מוכרחים - לעשות דבר פלוני או אלמוני, ולאחר מכן בוכים על שאנו כבולים בכבלי הצרכים וההתחייבויות אשר אנו חייבנו את עצמנו בהן... ואנו איננו ילדים קטנים ותמימים... אנו סתם טיפשים, סתם שוטים וכסילים!

הבה נשליך מעצמנו את הכבלים בהם אלקנו את עצמנו, הבה נשתחרר מכל אותן מסגרות אשר אנו הכנסנו את נפשנו אליהן, נרכוש בחזרה את חירותנו לעשות את הנכון והישר, ואזי נוכל להשיג את המטרות האמיתיות אשר שואפים אנו להשיג!

(מתוך הספר 'דרשות המגיד' שבועות - בין המצרים)

אימרה חריפה מהגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, דהנכנס למקום עבודתו של זגג ידרוך שם על חתיכות זכוכית, וכך יש שבכניסתו לבית שמגדלין בו תינוקות של בית רבן ידרוך על נשמות...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על הזהירות הגדולה בחינוך

לְמַעַן יִלְמַד לִירְאָה אֶת ד' (ח)

כוס קפה, שמח העשיר על ההצעה, וביקש לשתות כוס קפה חם כדי לחמם מעט את גופו, מיד הלך הרב והדליק אש בכירה ואז נטל את המיחם ומילא אותו מים, אך לא העמיד אותו על גבי הכירה אלא השאירו רחוק מן האש, וחזר אל העשיר והמשיך לשוחח עמו. כאשר עבר זמן מה חזר הרב ובדק את המים אשר במיחם וראה והנה קרים הם, ותמה בפני העשיר איך יתכן כדבר הזה, הרי הדליק אש בכירה ואיך לא נרתחו המים, השיב העשיר כשהוא תמה על תמיהתו, איך ירתחו המים אם אין המיחם על גבי האש ממש. ואכן לדברים האלו חיכה הרב ובזאת התחיל להוכיחו בדברים קשים כגידין "איך אם כן סבור אתה להשתמש מלשם ליתום האומלל מה שהבטחת לו, וכי יש ביד המדורה שהדליקה אמו לצד הנהר לחמם את המים הרחוקים כל כך מן האש, ועתה מהר קח את מלא הסכום ותנו לילד היתום כדי שיוכלו הוא ואמו לקנות לחם לאכול ומים לשתות..."

שלבם לא יהא בוער כלפידים

ולמדנו מכאן לענין חינוך הבנים, שכשם שבחימום המים צריך לשים המיחם על גבי האש כדי שיתחמם, כן נמי אם האב לא יהא "על האש", היינו שלבו לא יהא בוער כלפידים בעבודתו ית', או אז נמצא שבניו ויוצאי חלציו יעמדו רחוקים מן האש ואיך יוכלו להתחמם לתורה ולמצוות. ומסיים החיד"א וכותב, שלמים, שאלו את הילד היתום איך באמת הצליח לעמוד בנסיון ולטבול במים הקפואים בתקופת טבת, הלא הדבר קשה מנשוא, והשיב הילד בתמימות, שהיו עיניו ולבו תמיד אל האש שהדליקה אמו בשפת הנהר וזה גרם להפיח בו רוח חיים ועל ידו התחזק לטבול במים. וגם זה לימוד גדול הוא לדורות עולם במעשה האבות, שאם הילדים צעירי הצאן רואים את החמימות ואש ההתלהבות הבוערת בלב אביהם, אזי יוכלו לעבור את כל המים ולהינצל מהם, כי בודאי יתחזקו תמיד כאשר יראו את האש הגדולה הבוערת לצדם סמוך ונראה. ויראו איך נתקיים אצלם "שחולת אהבה אני" בהתלהבות אש קודש, וזה יגרום לעורר אצלם אהבה ויראה ולהיות רודפים אחר המצוות.

סיפר החיד"א על דין תורה שהגיע ליד אחד מגדולי הדורות. בימים ההם התגוררה אלמנה עניה ובנה יחידה בעירו, כאשר גדל הילד לא היה יכול לראות בצער אמו המתפרנסת בקושי ובדוחק גדול, והחליט לגשת לנדיבי לב שיתרמו מכספם עבור אמו המסכנה, ויהי כאשר הגיע אל אחד העשירים חמד לו לצון, והציע לילד שאם יטבול במימי הנהר הקפואים באישון לילה ואפילה, יתן לו סכום גדול של חמישים אלף רובל, שמע הילד את דברי העשיר ולבו נחמץ בקרבו, כי איך יסתכן ויטבול בנהר עבור בצע כסף, אך לאידך גיסא לא היה יכול לראות את אמו בעניותה. לפיכך הלך להתייעץ עם אמו, אם ראוי לו לעשות העיסקה אם לאו, אך לאחר התלבטויות קשות העלו והחליטו בלית ברירה ובלב כבד שימלא הילד את בקשתו של העשיר הגאוותן.

ולצד המדורה חיממה מגבת ובגדים

בשעה המיועדת, הגיע הילד עם אמו ועמדו על שפת הנהר הילד הלך לשבור את הקרח כדי לטבול במים ואילו האמא עמדה מן הצד ושפשפה אבנים זו בזו והוציאה מהן אש, ולצד המדורה חיממה מגבת ובגדים, כשמיד עם צאת הילד מן המים הקפואים יוכל להתחמם עם הבגדים החמים, ואכן לאחר עבודה קשה שבר הילד את שכבת המים הקפואים וטבל במימי הנהר וכל עוד נשמתו באפו יצא משם כשהוא שמח וטוב לב, שמעתה לא יחסרו להם עוד מזונות בביתם. ויהי ממחרת. כשהלך אל בית העשיר כדי לתבוע את הכסף שהבטיח לו, סירב העשיר לתת לו פרוטה לפרוטה, וטענתו בפיו, דמאחר שאמו עשתה מדורת אש סמוך ונראה אל הנהר גרמה בזה לחמם מעט את מימי הנהר. נמצא שלא קיים רצונו בשלימות, וממילא אין לו עליו טענת ממון. בצר לו הלך הילד אל המרא דאתרא ובכה לפניך על העוולה הגדולה שעשה עמו העשיר, שמע הרב את טענתו ושלח מיד שליח ב"ד להזמין את העשיר לבוא אליו. כאשר הגיע העשיר התחיל הרב לדבר עמו על דא ועל הא שלא מענין טענת היתום כלל, ותוך כדי השיחה שאלו אם ברצונך לשתות

אימרה חריפה הגיד הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל מרא דארעא דישראל, דהנה מדרך העולם שהנכנס למקום עבודתו של זגג ידרוך שם על חתיכות זכוכית, כן הנכנס למקום עבודתו של חרש עץ לא ימלט מלדרוך על שברי עצים, כמו כן יש אשר בכניסתו לבית שמגדלין בו תינוקות של בית רבן ידרוך על נשמות... והדברים נוראים, אך רעיון הדברים הוא שעל ידי שמחליטים על פלוני שאינו בעל כשרון ובודאי לא יצליח, גורמים בזה לדחותו בידים ואף אין מנסים ללמדו תורה, וזה איסור גמור, ולא עוד אלא שהוא אף טעות חמורה. כי הרבה גדולי ישראל לא היו בעלי כשרונות ואעפ"כ גדלו לגדולי הפוסקים ובקיאם בכל התורה כולה. מרן הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל זכה להעמיד תלמידים לאלפים, ואמר מתוך נסיונו שפעמים הרבה ראה על שני אחים שהאחד נתברך בכשרונות ואילו השני היה חלש יותר, והבן השני היה מצליח יותר מן הראשון, ודוקא הוא גדל להיות תלמיד חכם ולהצליח במעשה ידיו, אין זה אלא שההורים מתפללים ובוכים על בניהם החלשים יותר ממה שהיו מתפללים להצלחת בעלי הכשרונות מאחר שסמכו ובטחו על כשרונותיהם שיצליחו, וזה גרם להם שלא ראו ברכה והצלחה במעשה ידיהם כמו שראו החלשים.

עבריינים אלו היו מצטדקים ואומרים "איננו שיכורים"

אקדמות מילין בטרם נפתח לדבר על בנים חלשים, דהנה מילתא דשכיחא היא שהורים נוטים להאשים את המלמדים ורמ"י הישיבה שמעלו בשליחותם ולא עשו מלאכתם באמונה, ואם היו ממלאים חובתם לא היו התלמידים סרים מדרך המלך, וכיוצא בטענות סרק אלו, והנה הגם שאין לשפוט את האדם בשעת כעסו. בכל מקום טענה זו אינה טענה בדרך כלל, וחובת האדם לקשוט עצמו לפשפש במעשיו תחילה ולא לחפש חסרונות בזולת, ולא ללכת שולל אחר טבע העולם, שבן אדם נוטה להאשים אחרים שפשעו בתפקידם כדי לסלק את האשמה מעליו ולהרגיע מצפונו לבו, וזו הנהגה פסולה ומקולקלת, וצריך לדרוש ולחקור אחר האמת. משלו משל לעיר שתושביה היו מחזירים תמיד אחר הטיפה המרה שביין, ובעת שכרותם לא היו נמנעים מלנהוג ברכבם והיו העוברים ושבים באים לידי סכנה, ואף כאשר היו השוטרים תופסים עבריינים אלו היו מצטדקים ואומרים "איננו שיכורים", והיה קשה מאד להוכיח בהוכחות ברורות ששתויי יין המה כדי לקנסם כדן. מה עשו, מתחו השוטרים

חבל דק וארוך וציוו לכל החשודים כשיכורים לעבור על החבל, ומי שהיה מיישר פסיעותיו או אז ידעו שאינו שיכור, ואילו השיכורים לא היו יכולים להצטמצם ולעבור בקו ישר. פעם עצרו השוטרים שיכור כלוט נהג ברכבו. כאשר עצרוהו הכחיש את הדברים מכל וכל, וטען בהן צדקו שאינו שיכור והיין אינו משפיע עליו כלל, מיד פקדו עליו השוטרים לעבור על החבל, נענה הלה ואמר שהוא מוכן ומזומן לעבור על החבל ולהוכיח חפותו אך הוא מתחנן שבתחילה יישרו את החבל שלא יתנדנד... [כי רוב שכרותו ראה את כל העולם הזה כמתנדנד, ולכן ביקש מהם ליישר את החבל], והנמשל מובן מאליו לכל בר דעת, כי האדם תולה את החסרונות באחרים, ולעולם קל שבקלים להאשים אחרים מאשר לחפש בנבכי לבו אם יש חסרון בעצמו.

פעם עמדו התלמידים לצאת לטיול

וקל וחומר שלא להאשים את המחנך בפני הילד, כי איך יוכל לקבל ממנו תורה ויראת שמים בראותו שהוריו מזלזלים בו תמידין כסדרן, ואציין לשבח אברך יקר מאד ובידעי ומכירי קאמינא. שהיה לו בן שובב מאד. פעם עמדו התלמידים לצאת לטיול וכל הילדים התרגשו מאד לקראת היום הזה, והיה בעת צאתם מן התלמוד תורה ציוה המלמד לכל הילדים לעמוד בשורה מסודרת כדי שיעלו לאוטובוס בניחותא ובדרך כבוד, אך ילד זה לא נח על משמרתו לרגע, וכל הזמן עבר ממקום למקום ומהכא להתם, לפיכך הורה לו המלמד לחזור לחדר השיעורים ויחכה שם עד שכל הילדים יעלו לאוטובוס ואז יקרא לו לעלות ביחידות, בלית ברירה עשה הילד כהוראת הרבי, אך המתין שם עד בוש, כי מרוב טירדות שכח המלמד לקרוא לו כאשר היו הילדים באוטובוס. והיה כאשר ראה שאין הרבי קורא לו יצא החוצה וירא כי אין איש,

המשך בעמוד הבא <<<

אמרו חז"ל (סנהדרין קח:): על חם בן נח שחטא בתיבה, ומקשים העולם, מדוע אם כן לא זרקו אותו מן התיבה לאחר שחטא, ומכאן למד הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל שכאשר יש מבול בחוץ אסור לזרוק ולהוציא את הרשע למקום סכנה, כי הוא עלול ליפול מטה מטה ולהרשיע הרבה ח"ו, ומכל מקום לא שייך כלל במילתא דא, רק צריך לדון לכל פרט ופרט לגופו ויזכור שבדיני נפשות קא עסקינן.

וכאשר כל כולו בוער כאש להבה הוסיף ואמר

סיפר החסיד רבי אליהו רוט זצ"ל על אחד מגדולי ראשי הישיבות בארץ ישראל, שבישיבתו הסתובב אחד הבחורים שהיה שורש פורה ראש ולענה רח"ל, ונתן עיניו בו לזרוק מהישיבה, אולם תמיד גברה אצלו מידת הרחמנות ולא רצה לשלוח אותו בלב ים, פעם אחת תפסו בחור זה בקלקלתו, כיון שכן ידע שבאו מים עד נפש וכינס את כל אנשי הצוות בישיבה וסיפר לפנייהם דברים כהווייתן, ואחר התייעצות מעמיקה הוחלט פה אחד שאין מנוס כי אם להרחיקו מכותלי הישיבה, אך בטרם הלך ראש הישיבה לחרוץ גזר דין בפועל ממש הלך אל הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע כדי לשמוע חוות דעתו, והקשיב הרבי לכל פרטי העובדא, ובתחילה חקר אותו אם יודעים בידיעה גמורה שהכל אמת ולא שם רק בעלמא, אח"כ המשיך בחקירות ודרישות אם נעשו מצדם כל ההשתדלויות שבעולם כדי להחזירו למוטב, ואחר שהעלה בוודאות שהכל אמת וצדק צירף את הסכמתו, ואף אמרו לו שזוהי חובתו להוציא אותו מהישיבה ולהרחיקו משאר התלמידים, אך אז השתנה צורתו הקדושה, אזיל חיורא ואתי סומקא.

אכן, חייב אתה לזרוק את הבחור הזה

וכאשר כל כולו בוער כאש להבה הוסיף ואמר לו בתקיפות. "אכן, חייב אתה לזרוק את הבחור הזה מהישיבה, כי הוא דומה לתולעת בין הפירות שאם לא יוציאו אותו תיכף ומיד יגרום בזה לקלקל ולעפש שאר הפירות, אולם דע לך, שבשמים ידונו אותך על דברים שבין אדם לחבירו בטרם ידונו אותך על ענייני יראת שמים..." וחזר כמה פעמים על משפט זה שוב ושוב. ונראה עומק כוונתו, כי לפעמים ההכרח לא יגונה וצריך להרחיק שורש פורה ראש ולענה כדי שלא יקלקל את חבריו, מכל מקום חובה לעשות כן בלב כבד, ויהיו הדברים ברורים אצלו כשמלה וללא צל של ספק שלא שייך להצילו בנפשו, ורק אז יוציא אותו בלב כבד מכותלי בי מדרשא.

(מתוך הגדה של פסח - 'באר החיים')

חזר הילד לביתו שבור ורצוץ, וכאשר שמעו הוריו מעשה שהיה, השתתפו מאוד בצערו והרגיעו אותו דכל מה דעבד רחמנא לטב עביד, והמלמד לא היה אלא השליח לגרום לו לעגמת נפש, ונזהרו מאד בדבריהם שלא להאשים את המלמד על רשלנותו בשום פנים ואופן.

שבשעת מעשה פחד ורעד עד מאד

לאחר כמה שבועות התקיימה "אסיפת הורים" כנהוג ומקובל, וכאשר הגיע אביו של הילד לדבר עם המלמד, פתח המלמד והתנצל מעומקא דליבא על התקלה שיצאה תחת ידו כאשר שכח לקרוא את הילד לטיול, ואילו אבי הילד הרגיעו בדברי ניחומים שלא קרה מאומה, והן אמת שבנו הצטער מאוד אך לא על המלמד תלונותיהם בכל הפרשה הזו, התפעל המלמד מדבריו והתחיל להתוודות על האמת, שבשעת מעשה פחד ורעד עד מאד מתגובתו של הורי הילד, ולכן אף חשש לדבר עמם על הדבר, ועתה נוכח לראות שמלבד מה שאינם מקפידים עליו אף מצדיקים את דרכו והנהגתו, השיב האב ואמר בחכמה ובתמימות "ידעתי שהפסיד בני את הטיול הנחשק, אך לא רציתי שיפסיד גם את המחנך שלו..." כאומר שאם היה נוזף בו על שגגתו בוודאי היו מעשיו משפיעים עליו בעת החינוך, ונמצא יצא שכר מועט בהפסד גדול, על כן עבר על מידותיו והבליג ולא האשים את המלמד, כדי שלא יהא לו בליבו שום טינא עליו, ואדרבה עוד יתמסר אליו בעבותות אהבה כל הימים.

כמדומה שאין צורך להאריך בגודל האחריות הרובצת על מנהלי המוסדות שלפעמים חייבים להחליט על הרחקת תלמיד מכותלי בית המדרש, וצריך לחשוב הרבה בשוב והרחבת הדעת אם זהו הצעד הנכון המתבקש מהם לעשות, כי פעולה זו היא או מצוה גדולה [למען לא יזיק ויקלקל אחרים ח"ו] או עבירה בל תכופר, כי אולי היה בידו להחזירו למוטב ולא לזרוק אבן אחר הנופל.

מי הם הראויים להיקרא 'בעלי תשובה', ולזכות להיות 'מאוכלי שולחנו' של מלך מלכי המלכים? האם דוקא אלו שלא ידעו מאומה אודות תורה ומצוות, הלכו עם שיער ארוך או עגיל באוזן

הגאון הגדול רבי שלמה קניבסקי שליט"א - כל אחד יכול להיות בעל תשובה!

ומצוות, הלכו עם שיער ארוך ועם קוקו או עגיל באוזן, וכעת הם עשו את כברת הדרך הארוכה והלא-קלה והסתפחו אל נחלת ה' להיות מיושבי בית המדרש?

חבל שהעניקו אותה לאנשים הרחוקים מתורה ומצוות...

האם הזכות למעלה הנפלאה עליה עמדנו זה עתה, שמורה דוקא להם ולשכמותם?
ברור שלא! האדמו"ר מגור זצ"ל כבר היה אומר, כי 'תשובה' הינה מעלה כה גדולה, מה חבל שהעניקו אותה לאנשים הרחוקים מתורה ומצוות...
ואכן, הדברים ברורים: כל אחד מאיתנו - יכול להיות 'בעל תשובה' במדרגתו שלו! כל אחד מאיתנו שמחליט להתקרב לריבונו של עולם, ללמוד טוב יותר, להתפלל טוב יותר, להקפיד בדקדוק רב יותר על קיום המצוות - הינו 'בעל תשובה', וכשהוא עושה זאת בתקופה כתקופתנו, תקופה של 'הסתר' - הרי שביכולתו לזכות אותה מעלה נפלאה שתיארנו עד כה!

זו ההזדמנות בתקופתנו זו, דווקא עכשיו להגביר חילים לתורה, לאמץ ברכיים כושלות, ולהתחזק בלימוד התורה! עכשיו הוא המבחן! ולוואי ונזכה.

(מתוך שיחות 'נפשי חמדה')

כי תַעֲשֶׂה הַיֵּשָׁר בְּעֵינֶיךָ ד' (כא)

גלי הסערה וההסתה נגד הציבור התורני אינם פוסקים, ובנותן עניין להזכיר יסוד ששמעתי מזקני מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל:

מוצאים אנו בצוואתו של דוד המלך לבנו שלמה, לאחר שהוא מצווה עליו להרוג את שמעי ואת יואב שר צבאו, וכך אומר דוד טרם מותו: קרב את בני ברזילי הגלעדי, תקרב אותם אליך...

ומדוע?

"כי כן קרבו אלי בברחי מפני אבשלום אחיך".

כלומר, דווקא בעת צרתי ברגעים הכי קשים שלי, ידע ברזילי לעמוד לצידי ולהתקרב אלי, הוא לא חיפש את קרבותי בגלל היותי מלך ישראל, אדרבה, בעת גלותי ומנוסי, היה לי ברזילי לקרוב.

מרן הרב אלישיב ציטט את הדברים בהתייחסו לתופעה הברוכה של בעלי תשובה המתקרבים אל קהל הנאמנים לדבר ה' דוקא בתקופתנו אנו, כאשר מצבה של היהדות הצרופה אינו בכי-טוב, ואנו מושמצים בכל עת מצוא חדשים לבקרים... בעלי תשובה אלו, מוכיחים הלכה ולמעשה את נאמנותם כלפי הריבונו של עולם, שהרי הם רודפים לדעת דרכיו לא בתקופה בה הדבר 'משתלם' ו'כדאי' - אלא דווקא בתקופה בה החשיכה הרוחנית מכסה את הארץ, ונראה כביכול שקירבת אלוקים אינה עסק 'משתלם' במיוחד...

אנשים שכאלו, כך אמר הרב אלישיב, ראויים להיות 'מאוכלי שולחנו' של מלך מלכי המלכים. גם הקדוש ברוך הוא, כמו דוד המלך - מבטיח כביכול לאותם אנשים כי הוא לא יעזוב אותם, משום שהם אלו שהוכיחו את נאמנותם כלפיו במבחן המציאות והניסיונות!

ועתה, הבה נשאל את עצמנו:

ועתה, הבה נשאל את עצמנו: מי הם הראויים להיכלל באותו כלל נחשק? מי הם הראויים להיקרא 'בעלי תשובה', ולזכות להיות 'מאוכלי שולחנו' של מלך מלכי המלכים?
האם דוקא אלו שעד לא מכבר לא ידעו מאומה אודות תורה

וכך גם בישיבה, שמפעם לפעם באים בחורים חדשים, וכשבא בחור בודד בלי קבוצה, אם ניגשים אליו ומתעניינים בשלומו זה ממש מחיה אותו! ובוזה זוכים למעשים טובים שאין לשער

מרן הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל על העצה בחודש אלול

פי תעשה הישר בעיני ד' (כא)

מצוה, וזה היה נכון וכאב לו מאד, מדוע באמת אין בו אהבת הבריות, וקיבל את ההערה, והתחיל לחשוב על זה והשתנה מאד, כשיש לאדם הבנה והרגשים כאלה, זה נקרא תשובה.

שמעתי בלומז'ה מהמשגיח הגה"צ רבי אבא גרוסברד זצ"ל

שמעתי בלומז'ה מהמשגיח הגה"צ רבי אבא גרוסברד זצ"ל, שבקלם היו אומרים, שמי שמרגיש בעצמו חיסרון במידות זה סימן שהוא כן בעל מידות טובות. וכן בכל דבר ודבר, מי שמרגיש בעצמו חיסרון באיזה ענין, זה סימן שהוא בעל מדרגה באותו הענין. ואמנם הוא עדיין לא בשלימות, שהרי הוא מרגיש שיש לו חסרונות, וצריך לתקן אותם, אבל מכל מקום כיון שמרגיש חסרונותיו, הוא כבר קצת בעל מדרגה. ודון מינה ומינה, שמי שאינו מרגיש בעצמו חסרונות וסבור שהוא מושלם במידות טובות, זה סימן שהוא בעל מידות גרוע ביותר, שאין לו ביקורת עצמית על המידות שלו, וזה עצמו חיסרון, מלבד הגאווה שיש בזה. ובעל מידות טובות זה רק מי שמרגיש שאינו מושלם, וצריך להמשיך ולהתעלות עוד, שאין סוף לדרגות במידות טובות, עד למידת החסד של אברהם אבינו שהיא דרגה שאין לשער, שאהבת החסד מושרשת בטבע. אך מי שמחזיק את עצמו למושלם וסבור שאין לו מה להתעלות יותר, לא רק במידות טובות אלא בכל דבר ודבר, וכגון מי שסבור שהוא מושלם ביראת שמים, הרי זה סימן להיפך, שחסר לו יראת שמים. והדרך לידע את החסרונות ולהתקדם בכל המעלות היא רק על ידי לימוד ספרי המוסר.

בחודש אלול זוכים בזה יותר מכל השנה

חודש אלול נקרא ימי הרחמים, מפני שיש בו מידת הרחמים יותר מכל השנה, וכתוב בטור (או"ח סימן תקפ"א) שכל המוסיף לבקש רחמים בימים אלו זכות היא לו, והיינו שאם מבקשים רחמים בחודש אלול זוכים בזה יותר מכל השנה, ואמנם צריכים 'לבקש', ומי שאינו מבקש לא ירחמו עליו, ובשביל זה צריך להרגיש 'שחסר לו', וגם מה שיש לו אינו בטוח שימשיך, וצריך לבקש על הכל מהקב"ה שהוא היחיד

שמעתי ממרן הגר"ד פוברסקי זצ"ל שאמר כי העצה בחודש אלול היא לזכור שעכשיו אלול, כי אם זוכרים שהיום אלול זה כבר משפיע מאד, וממילא נזכרים שצריכים לעסוק בדרכי התשובה. והיינו שעל ידי שזוכר את אלול יבוא לעסוק במחשבות והתבוננות המביאים לתשובה, כפי שסיפרתי פעם, כי אברך אחד אמר לי שהתחיל לחשוב בכל יום שלוש מחשבות של מוסר, מחשבות קצרות שאינן לוקחות הרבה זמן, מחשבה אחת על מצבו בתורה, כיצד הוא לומד והאם הוא לומד כראוי, ומחשבה שנייה על מצבו בתפילה, האם הוא מתפלל ומכוון כמו שצריך, ומחשבה שלישית כיצד הוא בענייני מידות טובות שבין אדם לחברו, האם הוא פוגע ומצער אחרים או לא.

וסיפר לי אדם אחד שפעם עשה טובה למישהו, והלה אמר לו כי ניכר עליו שאינו עושה את הטובה מתוך אהבת הבריות או מאהבת חסד אלא לשם מצוה, שהוא מחפש לעשות מצוה ומצא דרך לקיים את המצוה על ידי שעשה עימו טובה, אבל לא מפני שהוא דואג לו ומחפש את טובתו אלא לשם

לעילוי נשמת

הרה"ג

ר' אלטער מרדכי ברג זצ"ל

ב"ר דן ז"ל

מרא דאתרא דקהילת עטרת רא"ש
מונסי ניו יורק

נלב"ע ח"י סיון תשע"ו
ת.נ.צ.ב.ה

שיכול לעזור לו וממנו יקבל את מה שצריך.

ושמעתי על אחד שנכנס למקום שהיו מתפללים 'אבינו מלכנו', ואמרו שם 'החזירנו בתשובה שלימה לפניך' בהתרגשות גדולה, ואילו על 'פרנסה וכלכלה' לא ביקשו בהתרגשות כל כך, והיה נראה לו שהם בעלי מדרגה, עד שבא אדם פיקח ואמר לו כי על פרנסה הם מרגישים בטוחים, וסבורים כי כמו שהיה בשנה שעברה כך גם יהיה לשנה הבאה, אבל על תשובה הם יודעים שיש להם מה לבקש, ויש להם חטאים שצריכים לחזור בתשובה עליהם.

ובאמת לא כך צריך להיות, אלא על הכל צריכים לבקש מאת הקב"ה, וגם מה שכבר יש לאדם אינו בטוח בזה אלא הכל בחסדי שמים...

ובחודש אלול ימי הרחמים זה הזמן המסוגל להתעלות ולהתחזק בכל הדברים הצריכים חיזוק על ידי התפילה ובקשת הרחמים, ואמנם יש בזה מדרגות גבוהות מאד, אבל גם החיזוק הקטן ביותר, במחשבה או במעשה, משנה את כל המדרגה של האדם! ולא שייך לקפוץ בבת אחת למדרגות גבוהות, אלא צריך להתקדם לאט-לאט לפי מדרגתו, עם שכל והבנה, ויש הרבה ספרי מוסר שנותנים הדרכה בזה.

היה מעשה בישיבה לפני הרבה שנים

מדין היה מעורר הרבה לקרב את התלמידים החדשים שבאים לישיבה, להתעניין בשלומם ולעזור להם במה שאפשר, ונביא כאן ממה שאמר באחת השנים בתחילת הזמן:

היה מעשה בישיבה לפני הרבה שנים, באחד שלמד בישיבה ולא הצליח, והרגיש לא טוב, עד שגמר בדעתו לעזוב את הישיבה, והיה זה ערב שבת, והחליט שאחרי שבת יעזוב את הישיבה, אך בליל שבת כשעומדים בשורה לומר 'גוט שבת', פנה אליו אחד הבחורים וטפח על שכמו ושאל מה שלומך, וכשראה שיש מי שמתעניין בו וחושב עליו, מיד החליט להישאר בישיבה, כי הנה חושבים עליו, ויש לו במה לשמוח בחלקו.

אי אפשר לדעת מה שיכולים לעשות עם מילה אחת, ששואלים מה שלומך וכדומה, וידוע שבקלם זה היה נהוג מאד, כשהיה בא אורח, כל אחד היה ניגש אליו ואומר לו שלום עליכם, מה שלומך, ובמה אני יכול לעזור לך, עד שהרגיש כמו ידיד ותיק שכולם מכירים אותו, כזו הרגשה טובה.

וכך גם בישיבה, שמפעם לפעם באים בחורים חדשים. אם באים קבוצה ביחד זה פחות נצרך, אבל כשבא בחור בודד בלי קבוצה, אם ניגשים אליו ומתעניינים בשלומם, זה ממש מחיה אותו! ובזה זוכים למעשים טובים שאין לשער.

וגם בתורה אפשר לעשות חסד, כגון אם החבר צריך שיסבירו

לו, ומסבירים לו בסבלנות עד שיבין, זוהי תורת חסד, כמו שאמרו חז"ל (סוכה מט, ב) מאי דכתיב ותורת חסד על לשונה, וכי יש תורה של חסד ויש תורה שאינה של חסד? אלא תורה ללמדה זוהי תורה של חסד, היינו שאם מלמד תורה לאחרים זה נקרא תורת חסד, אך לא שמלמד מפני שרוצה "להיות מלמד", אלא כשמלמד מתוך אהבת חסד ואהבת הבריות שיש בו.

וכאמור, גם במשך היום, כגון כשיושבים בחדר האוכל אחד ליד השני, אפשר לשאול מה שלומך, ומהיכן באת, וכבר אמרו (כתובות קיא) טוב המלבין שיניים לחברו יותר ממשקהו חלב שנאמר ולבן שיניים מחלב, "משקהו חלב" היינו שנותן לו לאכול ולשתות כשהוא רעב וצמא, אבל יותר טוב מזה "המלבין שיניים לחברו", שמשמח אותו בדברים, שגורם לו שיתחיל לחייך קצת, ונותן לו הרגשה נעימה, שירגיש טוב, זוהי אהבת חסד, חסד גדול מאד, ולפעמים יש כאלה שזקוקים לזה ואין הדבר ניכר עליהם.

כשנמצאים בתוך חברה אי אפשר לדעת, אולי החבר שיושב לידי זקוק למילה טובה ממני, שאדבר איתו משהו, לא כמו שני שכנים שרק אומרים שלום-שלום ואין ביניהם "רעות". ומצינו בגמרא (ברכות יב, א) כי בבית המקדש משמר היוצא היה אומר למשמר הנכנס מי ששיכן את שמו בבית הזה הוא ישכין ביניכם אהבה ואחוה ושלום ורעות, בבית המקדש - במקום קדוש צריכים ברכה על זה, כי המקום הקדוש מחייב שיהיו אהבה ואחוה ושלום ורעות, וצריכים ברכה, שתהיה סייעתא דשמיא לזה. וכך גם בישיבה, שהיא מקום קדוש, כמו בית המקדש, צריכים סייעתא דשמיא, שתהיה אהבה ואחוה ושלום ורעות!

(קטעים נבחרים מתוך דרכי החיזוק גליונות 677, 600, 728 ו'ממגד גרש ירחים' 74)

סיפור מדהים על מרן הסטייפלער. ו'בית הדין' של הילדים ב'עץ חיים' שהוקם ביוזמתו של הגאון רבי יואל קלופט זצ"ל

מאוצרותיו של מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א

מאת: הרב משה מיכאל צורן

שְׁפָטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ (טו)

בדברים שנשא לפני תלמידיו של הגאון רבי מנחם צבי ברלין שליט"א, ראש ישיבת 'רבינו חיים עוזר', סיפר המרא דאתרא הגר"י זילברשטיין שליט"א דבר מעניין מאוד, שהתרחש בעת שלמד בת"ת 'עץ חיים'.

הר"מ שלנו בכיתה האחרונה בת"ת, סיפר הגר"י זילברשטיין, היה לא אחר מאשר הגאון רבי יואל קלופט זצ"ל, חמיו של ראש הישיבה הגאון רבי מנחם צבי, ושיטות החינוך שלו היו מופלאות במיוחד. ולמשל: הוא הצליח להנמיך את גובה-הלהבות במריבות הפורצות בין הילדים. הרי מריבות אלו מתרחשות בכל מקום, ומי שרוצה להשקיט אותן צריך לעשות זאת בתבונה-רבתי. מה עשה הרב קלופט? - פנה אל הילדים הבוגרים ואמר שְׁיִמְנֵנוּ 'בית-דין' משלהם, שיורכב מתלמידי הכיתה בעצמם... בכל פעם שתתעורר איזושהי מריבה, יבואו שני הצדדים לפני 'בית הדין' וידונו לפניהם, וככל שִׁפְסְקוּ כך יהיה...

הדבר התקבל בהבנה, ואפילו בשמחה, מצד הילדים שאכן הקימו בית דין, והעצה הזו פעלה בצורה נפלאה, כיון שהתלמידים שהגיעו ל'דיונים', ועל אחת כמה וכמה 'הדיינים' עצמם, הרגישו שהכל מוטל על הכתפיים שלהם, והם אחראים לכך שהשלום יחזור אל בין כתלי הת"ת, וממילא כל הדין-ודברים נעשה בצורה רצינית ואחראית.

במקרה שהתעורר ספק כיצד להכריע, היו מקרים שחברי 'בית הדין' פנו גם להגרצ"פ פרנק זצ"ל, כדי שיחווה את דעתו בנידון... והכל בא על מקומו בשלום...

מרן עם סיפור מדהים על מרן הסטייפלער

כשהגעתי פעם אל מרן ה'קהילות יעקב' הייתי עד לדבר מופלא ביותר. הסטייפלער היה חלש מאוד, ואמר לי שהוא יודע עדות על דבר פלוני אודותיו מתקיים עתה דיון בבית הדין, 'אבל מה אעשה וכוחותיי אינם עומדים לי כדי ללכת עד לבית הדין'.

שמעתי את הדברים, סיפר הרב, והמתנתי לראות כיצד יפול דבר. והנה לא חולפות דקות ספורות ונשמעות דפיקות על דלת חדרו של מרן זצ"ל. ומי עמד בפתח? - פשוט לא להאמין. שלושת הדיינים שעסקו בדין ההוא שבאו לשמוע את עדותו של הסטייפלער. הם ידעו שיש לו עדות בדין זה, והבינו שאין באפשרותו להגיע, ובאו לביתו.

מרן זצ"ל ביקש לעמוד לפני הדיינים, אבל הם 'איימו' שאם הוא יעמוד, הם יעזבו את החדר...

אלה דברים שראיתי במו-עיניי, מה שמוכיח שגם בדורות שלנו חיו אנשים קדושים כהסטייפלער, שבשמים ראו שאין לו כוח להגיע לבית הדין, ו'שיגרו' את הדיינים אל חדרו ברחוב רשב"ם.

בתחילה התרגזתי על האיש שחסם את דרכי

דְּבָרֵי רִיבֵת בְּשַׁעֲרֶיהָ (יז)

אחד מתושבי רמת אלחנן סיפר לנו דבר מופלא שקרה לו, ואפשר ללמוד מכך לקח לכל אירועי החיים. בוקר אחד ירדתי מביתי כדי לנסוע ברכבי לפגישה דחופה שנקבעה לי בירושלים. להפתעתי אני נתקל במכונית החוסמת את יציאתי מהחניה. כל התמרונים שניסיתי לעשות כדי לצאת מכאן ומכאן, לא צלחו. גם הצפירות הרבות שעשיתי, לא הזעיקו את בעל הרכב. בשלב ראשון התרגזתי מאוד על האיש שחסם את דרכי, ופשוט וברור שיש מה לכעוס עליו! איך הוא מעז לחנות מול המכונית של השני, ולחסום את יציאתו?! איך?! איך עושים זאת?!

הרי כל אחד יודה שאין מן הראוי לעשות זאת גם לזמן קצר, כי אולי בעל הרכב הנחסם צריך לצאת בדחיפות. במקרה שלי הדבר התמשך עד למאוד. האמת, לא ידעתי את נפשי מרוב כעס. התקשרתי לאיש ההוא אבל לאחר כמה דקות, התיישבתי קצת בעצמי, מספר האיש, והחלטתי ליישם את כל מאמרי-המוסר שלמדתי מילדותי ועד הנה, המדברים על חובת האדם לכבש את כעסו.

לאט-לאט נרגעתי, ואף מחלתי בליבי לאדם ההוא. מה שקרה הוא, שהפגישה בירושלים נקבעה לשעה 10 בבוקר,

ואני ירדתי מביתי אל המכונית ב-8.45 בערך, והנהג שחסם את דרכי לא הגיע עד 9.40! שוו בנפשכם! וזה אומר שאם אצא עכשיו לירושלים, אגיע במקרה הטוב בסביבות 10.30. כשהנהג הגיע, הצלחתי לאזור עוז ולא אמרתי לו מילה. כיון שכך, התקשרתי עתה לאדם שהיה צריך להיפגש איתי בירושלים, סיפרתי על המקרה, ושאלתי האם לצאת עכשיו מבני ברק, או שמא איחרתי כבר את העסק. ולא תאמינו מה היתה תגובתו של הירושלמי. הוא מתחיל להתנצל ולהתנצל... ואחרי כל ההתנצלויות הוא מספר ששכח לגמרי מהפגישה, ויצא מירושלים לטבריה, ואם הייתי מגיע לא הייתי פוגש אותו כלל... כמה צודקים חכמינו!

עכשיו בואו נחשוב, ממשיך השכן שלנו מרמת אלחנן: כמה צודקים חכמינו המנסים לשכנע את האדם בכל דרך שלא להתרגז ולא לבעוס. שהרי מה היה עוזר לי אם הייתי כועס? בואו נאמר שגם אם מרוב כעס הייתי צופר וצופר וצופר, ומרעיש את העולם, עד שבעל הרכב היה נזכר בחסימה שעשה, ואז - ברוך השם - הייתי משתחרר ונוסע לירושלים... נו, ומה היה יוצא מכל זה? מפח-נפש אחד גדול, כשהייתי מתוודע לכך שהאיש שכח מהפגישה ויצא לטבריה. אם היו באים ושואלים אותי מראש, במה אני בוחר: האם לנסוע לירושלים לחינם, לבזבז זמן ודלק, ולראות שאין עם מי להיפגש; או שמישהו יחסום את רכבי ולא יאפשר לי לנסוע? נראה שהתשובה יותר מפשוטה, וכל ילד בגן ישיב שעדיף להיתקע בחסימה, ולא לנסוע לחינם עד ירושלים, ועוד בשעות הבוקר, בהם יש פקקים מורטי-עצבים.

ועל כך בדיוק אמרו חז"ל ש'כל מאי דעביד רחמנא, לטב עביד'. גם אם תמונת-המצב בשטח מוכיחה שהדבר לכאורה הוא לא טוב, אדם צריך לכוון את מוחו ולחשוב שכל מה שעושה ה' הוא לטובה, ואם כן כשאני יורד לחניה ומוצא שמאן-דהוא חסם אותי - זה לטובה! ורק לטובה! ואם כך, ברור שלא צריך לבעוס. וכי אדם כועס כשעושים לו טובה! ---

לא תמיד הקב"ה מראה בגלוי מה היא הטובה

זה כמובן לא אומר שהנהג ההוא צריך לקבל פרס על התנהגות כה מבישה. אבל ההרגשה הפנימית צריכה להיות חדורה באמונה שהכל-הכל לטובה, וממילא לא כדאי לבעוס על אף אחד. כי זה ברור שהשי"ת עשה את כל זאת, וכל האחרים הם רק ה'מקלות'.

עניינים התלויים באמונה, כך ידענו תמיד, דורשים עבודה

גדולה ומתמשכת, אבל נוכל להיות בטוחים במאה אחוז שהעבודה על כך לא הולכת ריקם. היא תשפיע פה, תשפיע שם, עד שהאדם ירגיש את עצמו 'בתוך הנושא', והאמונה תדבק ותיאחז בו כיתד שלא תימוט.

מה שעוד צריך לזכור שלא תמיד הקב"ה מראה לאדם בגלוי מה היא הטובה היוצאת לו מכל דבר. או נאמר אחרת: ברוב המקרים האדם לא רואה את הטובה, אבל גם זה לא צריך לעניין אותו כלל וכלל! כי נאמנים עלינו דברי חז"ל שאמרו 'כל מאי דעביד רחמנא, לטב עביד', וברור שזו היא האמת לאמיתה, ואם זו האמת - מה אכפת לנו מה היא הטובה. העיקר שזה דבר טוב.

חשוב לשנן גם את זה, ולא לחפש ולתור אחרי הטובה, כי אם רוצים לראות את הטובה, ולא מוצאים אותה בעיני-הבשר שלנו, מתערערת מיד כל האמונה בדבר זה. ומאידך, אדם החי בפשטות, ומאמין באמונה שלימה שהכל לטובה, חייו הופכים להיות גן-עדן עלי-אדמות.

לכו תשאלו את מי שחסמו אותו בחניה, ותסיקו לבד מי יותר מאושר; זה שכוועס, או זה שמוחל לחברו ומאמין שהכל לטובה.

אם נתרגל לחשוב ולהתנהג כך גם ב'אירועים הקטנים' של החיים, כמו למשל שאיחרנו את האוטובוס שברח לנו בשניה האחרונה, וכיו"ב, נגיע בסופו של דבר למצב שגם באירועים גדולים ומשמעותיים יהיה באפשרותו להמשיך ולהתנהג בשלוה ובמנוחה, שהרי אנחנו נמצאים באירוע שכולו טוב, גם אם בעיניים שלנו זה לא נראה כך. הכל תלוי בהחדרת המושג הזה למוח, ובהכפפתו של הלב והשכל שלנו לבורא-עולם, שלעולם לא יוצא ממנו דבר לא-טוב.

(מתוך הכרך החדש מהספר המרתק 'אהבת אותנו' ממרן הגר"י זילברשטיין שליט"א)

אז תעשה חשבון כמה עיניים יש בעולם, כל המיליארדים של הבני אדם, העופות הדגים השרצים, וכל המיליארדים האלה כפול שנים, כמה מצלמות יש מפוזרים בכל קצווי תבל

הגאון רבי עמנואל טולידאנו שליט"א - זה ההתחלה של יראת שמים

כי תעשה הישר בעיני ד' (כא)

המים ויוצאים מהמים, ובאותו רגע היה שם איזה עוף עומד למעלה בגובה, הוא רואה את הדג, לא קל לראות דג, הרי הדג הוא צבע אפור כמעט אותו צבע של המים, והוא רואה אותו, ומזנק אליו מיד ובא אליו מאחוריו, וכשהוא כבר נכנס לתוך המים הוא תופס אותו ואוכל אותו, זה הראייה שלהם, היא ראייה מאד גדולה...

וכולם מצויידיים במכשיר מצלמה קטן

אז לעופות יש שתי עיניים לכל אחד, ותוסיף על זה את הבריות של הים, בים יש בריות הרבה יותר ממה שיש ליבשה, "זה הים גדול ורחב ידיים שם רמש ואין מספר, חיות קטנות עם גדולות", הדגים הם לא נבראו כמו בני אדם, בבני אדם נברא אדם אחד והוא הוליד כל כך הרבה יש לו צאצאים, וא"כ דגים שמלכתחילה נבראו הדגים הרבה בבת אחת, המון סוגים, הם התרבו הרבה יותר מבני אדם, מי יודע, אולי אפי' 20 מיליארד, הם כל הזמן מתרבים, קיבלו ברכה של פרו ורבו. וכולם עם 2 עיניים. **מיליארדים של דגים יש, וכולם מצויידיים במכשיר מצלמה קטן**, כולם יש להם מצלמות, אתה קונה דג שלם אתה רואה את העיניים שלו בראש.

ולא נדבר על השרצים, יש כל כך הרבה עיניים, כפול כל הבריות, כי כל בריה יש לה 2 עיניים. נמלה יש לה 2 עיניים, כינה יש לה 2 עיניים, וכל השרצים, לטאות, ג'וקים, כולם עם 2 עיניים.

אז תעשה חשבון כמה עיניים יש בעולם, זה כמות לא נתפסת, כל המיליארדים של הבני אדם, העופות הדגים השרצים, וכל המיליארדים האלה כפול שנים, תדע כמה מצלמות יש מפוזרים בכל קצווי תבל, בכל העולם, בכל הגלובוס שלנו, בכל הימים, בשמים בעופות, איפה שאתה הולך אתה רואה עיניים.

ועל זה בא דוד המלך ואומר: תגיד מי שברא כל כך הרבה מצלמות שרואות, הוא לא יראה?! היוזם של המצלמות, המהנדס הראשון שהמציא מצלמות, ושתל מצלמות בכל

המשנה באבות (פ"ב) אומרת: "הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה, דע מה למעלה ממך, עין רואה, ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים!".

פעם הייתי בבנק דיסקונט ברחוב רבי עקיבא מול רחוב צפניה, היה שמה איזה יהודי יקר קראו לו שלמה, הייתי צריך לדבר איתו, הוא היה בעליה, עלייתי אליו למשרד, ואני רואה שיש לו מסך של מחשב מונח על השולחן מולו, והוא רואה במסך כל מי שנכנס כל מי שיוצא, רואה את כל הפקידים אם הם עובדים או מתבטלים, כל מה שעובר בבנק למטה, הכל מופיע לפניו... ככה הקב"ה גם כן רואה את כולם, אדם צריך לזכור שיש מי שרואה אותו, ורואה את כל מעשיו... **אתה מצולם!**

אדוננו דוד אומר בתהילים (צד) "בינו בוערים בעם וכסילים מתי תשכילו" מתי יהיה לכם שכל להתבונן, "הנוטע אוזן, הלא ישמע?! אם יוצר עין, הלא יביט?"

אתה יודע מה זה עין? עין זה מצלמה, וכשאני רואה אותך אתה מצטלם בעין שלי, והרי חוש הראיה קשור עם המוח, שהעין מצלמת והתמונה עוברת למוח, ולכן אני יודע מי עומד לפני.

הרי הקב"ה ברא עיניים למיליונים ולרבבות, הרי אין לך בריה שאין לה עיניים, כל הבריות של הקב"ה כולם עם שתי עיניים, יש בני אדם, בהמות, חיות, עופות, היום יש כמעט שש מיליארד אנשים וכל אחד יש לו שתי עיניים, נמצא שבבני אדם לבד יש שתיים עשרה מיליארד מצלמות. תוסיף עוד את מיליארדי עופות שיש בעולם, וכל אחד עם שתי עיניים, והעיניים של העופות הראייה שלהם היא מאד חזקה, כמו שראיתי פעם בכנרת בבוקר, אני רואה דגים שוחים, ולפעמים הם לא שמים לב והם מזנקים קצת מעל המים אבל מיד הם חוזרים לתוך המים, אבל קורה לפעמים כשהם למשל מטר תחת גובה המים, ואז כשהם עולים למעלה לפעמים דוחפים את עצמם יותר מגובה

מקומות העולם, יתכן כזה דבר שהוא לא רואה? וכי אם הוא עשה מצלמות לכל ברואי העולם הוא לא היה עושה לעצמו אפשרות לראות, לא יתכן להיות דבר כזה, הוא יודע, הוא רואה.

כמה מכשירי שמיעה יש בעולם

עוד אומר דוד "הנוטע אוזן הלא ישמע??", מי שעשה כל כך הרבה אוזניים, כולם עם אוזניים, חתולים, כלבים, כל השרצים כל העופות כולם עם אוזניים, וגם הדגים כולם עם אוזניים, מפוזרים בכל קצווי תבל, הוא ברא כל כך הרבה מכשירי שמיעה, והוא לא ישמע. מי שברא מכשירי שמיעה לא ישמע, זה לא יכול להיות.

תגיד לי זה לא בערות, "בינו בוערים בעם וכסילים מתי תשכילו, הנוטע אוזן הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט", מי שלא מבין את זה, הוא בער וכסיל. הוא לא רואה? מי שיצר כל כך הרבה עיניים לא רואה? קען זאגן אזא זאך, שייך לומר כזה דבר שהוא לא יראה, אל תהיו טפשים אל תהיו בערים.

עוד ממשיך דוד ואומר: "היוסר גוים, הלא יוכיח??" אתה רואה איזה צרות הוא עושה לגוים, מידי פעם מתפרסם על כל מיני אסונות טבע שיש בעולם, היה פעם בשיקאגו קור של למעלה מחמישים מעלות מתחת לאפס, ומתו מזה אנשים, מה הם עשו, העירייה שלחה לרחובות אוטובוסים מחוממים, שמי שאין לו תנור בבית יבוא לשבת באוטובוס וינצל מהקור, זה נקרא יוסר גוים, השם מייסר אותם.

או למשל היתה פעם שריפה בקובה, והשריפה הרסה עיר שלימה, "עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט", זה נקרא יוסר גוים, הוא נותן עונשים לגוים, לא נדבר במדינת אינדונזיה שהשם מביא להם רעידות אדמה וצונאמי והם בורחים מן הים, המים של הים עולים עליהם ומציפים אותם, והם בורחים ולא כולם מצליחים. הם מזהירים לפני שנהיה צונאמי להסתלק כי המים יוצאים בשצף קצף ליבשה ושוטפים את הכל. או כמו שקורה לפעמים הרי געש או רעידות אדמה מתים מזה אלפים ורבבות... זה נקרא היוסר גוים, אתה רואה בכל הארץ משפטיו, נו מי שכל כך מייסר את הגוים, אז הוא לא מוכיח? וכי רק לגוים הוא נותן מכות, לך הוא לא יתן כלום? אתה מחוסן? היוסר גוים - הלא יוכיח? וגם ע"ז אומר דוד: בינו בוערים בעם וכסילים מתי תשכילו, מי שחושב שיכול לעבור עבירות והשם ישתוק לו, הוא בער וכסיל.

אז זה מה שאמרתי לחזק אצלנו את הידיעה שיש אלוקים, והוא קיים וישמו קיים וכסאו נכון ומלכותו ואמונתו לעד קיימת, והוא צופה ורואה כל הבריות, וכמו שאומר דוד בתהילים (לג יג): "משמים הביט השם ראה את כל בני אדם, ממכון שבתו השגיח אל כל יושבי הארץ, היוצר יחד ליבם המבין אל כל מעשיהם".

הדבר ראשון לדעת שהשם צופה ומביט, הוא רואה כל מה שאתה עושה היום, כמו במקום שיש מצלמות, הרי תזהר לא לגנוב שם כדי שלא תתבייש, וכי הקב"ה אין לו מצלמות? דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת.

הידיעה שהקב"ה יודע את ברואיו, ברמב"ם בפ"ב מיסודי התורה כתוב ע"ז משהו עמוק: "לפיכך אינו מכיר הברואים ויודעם מחמת הברואים כמות שאנו יודעים אותם, אלא מחמת עצמו ידעו, לפיכך מפני שהוא יודע עצמו, ידע הכל, שהכל נסמך בהווייתו לו" הידיעה של הקב"ה היא לא כמו ידיעה שלנו, אצלנו אני רואה אותך אתה מצטלם בעיניים שלי ואני רואה שאתה נמצא, וזה נקרא ידיעה חיצונית, אבל אצל הקב"ה הידיעה היא מעצמו, מתוך שיודע עצמו כך יודע הכל. לכן, הידיעה של הקב"ה, זה הא-ב של יהודי, לדעת שיש משגיח בורא עולם רואה ומביט ויודע מה שאתה עושה, וזה ההתחלה של יראת שמים, קודם כל שתדע שהקב"ה רואה אותך, ויודע כל מעשיך ולא רק מעשיך גם מחשבותיך "המבין אל כל מעשיהם" בלי האמונה הזו לא שייך יראת שמים. אחרי שאתה כבר יודע שהקב"ה יודע עליך הכל, אז אתה מתבונן שיש שכר ועונש, על כל מצוה השם משלם שכר ועל כל עבירה השם מעניש ללא ויתור, לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו, אז תגיע ליראת שמים.

(דעת ואמונה' גיליון 186 תשפ"ה)

ושמעתי עובדא על מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל שפעם השתתף באיזה חתונה, ואחד מהנוכחים שם חשב על עצמו שהוא זמר גדול וניגש לרמקול ושר, וכל האולם פרץ בצחוק...

הגאון רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א מי שחכם מתחיל להתכונן כבר מעכשיו

שפטים ושטרות תתן להם בכל שערך (טו)

לו רבי משה, יש הבדל גדול בינינו, אני הולך בכדי לקנות עבורי, אני מקיים מצוה דרבנן שמקורה ממנהג נביאים, אבל אתה מגיע כדי לקנות עבור אחרים, אתה מקיים מצוה דאורייתא של חסד עם אחרים...

והגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל היה אומר עצה למי שרוצה להתקרב להקב"ה, על ידי שהוא יתן הודאה להקב"ה על כל פרט ופרט ועל כל דבר ודבר, בין אם מבינים ובין אם לא מבינים, רק להודות לבורא עולם, וזה עצה גדולה איך להתקרב להקב"ה ויהיה זכות ליום הדין.

ושמעתי מידידי הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א

ושמעתי מידידי הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א על יהודי בתל אביב שכל בוקר לאחר תפילת שחרית היה משתתף בשיעור קצר לבעלי בתים, והיה מכין כוסות שתיה למשתתפים, ופעם אחת הוא הרהר בליבו שכיון שהתפילה ארוכה (וזה היה בר"ח טבת שזהו גם חנוכה), הוא לא יספיק את האוטובוס לעבודה, ובהתחלה חשב לא להיות בשיעור אותו יום, אבל מיד התחזק בלבו שח"ו להפסיד את השיעור, והוא נשאר כמו כל יום והתפלל להקב"ה שיעזור לו ולא יפסיד את העבודה, לאחר השיעור הוא יצא בזריזות לכיוון התחנה וזה כבר היה באיחור של רבע שעה, והוא מתפלא לראות איך שהאוטובוס שהוא צריך, נמצא בתחנה ועומד שם, הוא עולה ורואה שנמצאים שם כל האנשים הקבועים באותה נסיעה, ושואל מדוע האוטובוס מתעכב ולא נוסע, אמרו לו שיש תקלה והמנוע לא עובד והנהג ביקש שישלחו אוטובוס אחר, אך מיד לאחר שהוא עלה, ניסה הנהג עוד פעם להתניע ולמרבה הפלא הכל עבד כרגיל...

יש ללמוד מזה, שעל האדם לעשות את מה שהתורה דורשת ממנו לעשות, ולא לעשות חשבונות אחרים, ומי שכך מתנהג זוכה ורואה איך שהקב"ה הוא מנהיג את הבריאה, וכל הבריאה משועבדת לתורה וקיום המצוות.

בדרך כלל חל פרשת שופטים בחודש אלול, שהוא זמן חיזוק לקראת ימי הדין, וידועים דברי החיד"א שכותב שהטעם שכתוב כאן בלשון יחיד "שפטים ושטרות תתן להם בכל שערך", שזה בא לרמז שכל אחד ואחד צריך ליתן גדרים וסייגים לחמשת שערים שיש לו, והם העיניים האוזניים הפה האף וחוש המישוש, שצריך שיעשה האדם בעצמו דיין על כל עניניו ויפקח עיניו לבדוק את מעשיו.

וכעת שאנו נמצאים בתחילת חודש אלול מי שחכם ועיניו בראשו מתחיל להתכונן כבר מעכשיו, ולא מחכה לרגע האחרון.

ומי זה היה?! הסוס...

וידוע המשל שהיה מספר מרן הגר"ח מברסק זצ"ל, על אותו אחד שהיה מבריק סחורה דרך הגבול כי לא רצה לשלם מכס, המבריק עצמו היה בפחד ובאימה מתחילת הדרך שמא יתפסו אותו וישלחו אותו למאסר וייענש קשות, והעגלון שהיה איכר פשוט התחיל לפחד רק כשהתקרבו ממש לגבול, אבל היה שם אחד שלא פחד כלל ולא חשש כלום מכל מה שיקרה, ומי זה היה?! הסוס... הסוס נכנס ורץ למקום הסכנה בלא שום חשש.

והנמשל, שמי שהוא חכם מבין כבר מתחילת חודש אלול שאנחנו נמצאים לפני יום הדין, וכל אחד לפי דרגתו מתחיל לפחד ולעשות תשובה, אבל מי שלא שם לבו כלל לעבודת ימי האלול, עליו נאמר (תהילים ל') "כסוס כפרד אין הבין". ומרן הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל היה מעורר שיש סגולה גדולה לזכות בדין, על ידי חיזוק בבין אדם לחבירו, שכל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים...

ושם פגש בעוד יהודי שגם בא לקנות

ופעם שמעתי מהמשגיח דישיבת גייטסהעד הגה"צ רבי משה שוואב זצ"ל שהלך בהושענא רבא לקנות ערבות ושם פגש בעוד יהודי שגם בא לקנות ערבות עבור בני משפחתו, אמר

שהרי אפשר ללכת לים ולראות שהדגים כלל לא רועדים

שמעתי בשם ידידי הגאון רבי אליהו מן שליט"א שאביו הגה"צ רבי מרדכי מן זצ"ל היה שואל על מאמר העולם העתיק שבאלול אפילו הדגים שבים רועדים, שהרי אפשר ללכת לים ולראות שהדגים כלל לא רועדים... והוסיף להקשות כמו"כ העולם אומר שבתשעה באב אפילו הקירות בוכים, והרי הא קמן שאין בהם שום בכיה...

וביאר בזה, שאדם שעצמו רועד נראה לו כאילו הכל רועד וכך היא המציאות, וא"כ פעם שהיו רועדים באלול [וכמש"כ הגר"ס באור ישראל י"ד - מלפנים כאשר ידעתי כל איש אחזו פלצות, מקול הקורא קדוש אלול!], לכן היה נראה לאנשים שגם הדגים שבים רועדים, וכמו כן בת"ב עיניהם היו מלאים דמעות וממילא היה נראה להם כי הקירות רטובות מבכיה, אבל היום שבאלול עסוקים בהכנת עוגות דבש ובימי בין המצרים עסוקים במתכונים של דגים... לא זוכים לראות כל זאת...

ואם כן עלינו להתחזק בימי האלול, שלא להתעסק עם דברים שיפריעו לנו אח"כ לעבודת ה', וכגון לא להתעסק לפני התפילה בדברים שיסיחו את הדעת מהתפילה, ולא ללכת לישון מאוחר שזה יגרום לא לקום בזמן, וכמו"כ לא לעשות דברים שיכולים לעכב ממנו להגיע לשיעורי תורה בזמן, וכן לגבי בין אדם לחבירו, צריך לשים לב לכל הדברים האלו, ואז נהיה פנויים במחשבתנו לעבודת ה', ונתחזק בתשובה ובמעשים טובים, ונזכה לכתיבה וחתימה טובה.

וכל האולם פרץ בצחוק רם לשמע הזיופים

מי האיש הירא וְרָו הַלֵּב יִלֵּךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ (ב)

רש"י מביא את דעת רבי יוסי הגלילי שסובר שאיש הירא היינו הירא מעבירות שבידו, שהוא עבר עבירות וחשש שמא לא ינצח במלחמה, וסובר רבי יוסי הגלילי שהטעם שהתורה אמרה לחזור גם על בית כרם ואשה, כדי שלא ידעו שמי שחוזר הוא חוזר מפני שהוא בעל עבירה, והיינו כדי לא

לבייש את אותם בעלי עבירה.

ויש להתעורר מכאן עד כמה הקפידה התורה שלא יגרם צער לאחרים, ואפילו על בעלי עבירה הקפידה התורה על כבודם. וגם בבעלי חיים מצינו שהקפידה התורה, לגבי הלאו שלא תחרוש בשור ובחמור יחדו (דברים י"ב), שכתב שם החזקוני, הטעם שהתורה כתבה דוקא שור וחמור, מפני שהשור מעלה גרה והחמור אינו מעלה גרה, ונמצא שאחרי שהחמור הפסיק לאכול, עדיין השור מעלה גרה ואוכל, והחמור שאין לו כבר אוכל מתענה ומצטער, ולכן הקפידה התורה לכתוב דוקא לא לחרוש בשור וחמור יחדו, והקפידה התורה שלא יהיה שום צער לא לבעלי חיים, וק"ו לא לבני אדם.

ושמעתי עובדא על מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל שפעם השתתף באיזה חתונה, ואחד מהנוכחים שם חשב על עצמו שהוא זמר גדול וניגש לרמקול ושר, וכל האולם פרץ בצחוק רם לשמע הזיופים שאותו אחד שר, אבל מרן הגרש"ז זצ"ל נשאר רציני כאילו שהוא לא שומע כלום, ושאלו אותו איך הוא הצליח להתנהג כך, ענה מרן הגרש"ז זצ"ל 'איך אפשר... זה הרי נפשות...'

ויהי רצון שיהיה חודש טוב לכל אחד ואחד, ונזכה לנצל את החודש הזה בכדי להתקרב להקב"ה, וכמו שמרומז בר"ת של אלול - **אני לדודי ודודי לי**, ועל כל אחד ואחד לראות איך הוא מתקדם ומתחזק לקראת ימי הדין, ובעז"ה נזכה כולנו **לכתיבה וחתימה טובה, אמן.**

(דברי השירה' גליון 350 אלול תשפ"ג ו 405)

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

אירע פעם ב'שיבת 'חברון' שבתפילת מוסף של שבת התפלל ראש הישיבה הגאון רבי משה חברוני זצ"ל במקומו במזרח ללא טלית, אלא עם כובע לראשו, לתמיהת המתפללים, התברר...

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א אות נפלא לאהבתו של הקדוש ברוך הוא

שפטים ושטרות תתן לך בכל שפטיה (טו)

עוול. אבל אם הדיינים הגונים וישרים והמשפט מתנהל על פי התורה, הרי שהבורא יתברך 'משוחרר' כביכול מהדאגה לנדכאי הארץ שלמטה, והוא נשאר ברקיע ועל ידי כך הוא מתגבה...

בוודאי עמקו סודות הדבר, ואנו רק נפיק בינה ולקח מרוממות הענין - כמה חשוב הנושא של דיני ממונות, עד שבידינו, כאן בעולם השפל, לגרום לרוממות שמו יתברך בעולמות שאין לנו כלל השגה בהם!

אספר שני סיפורים נפלאים

אספר שני סיפורים נפלאים, שסיפר הגאון הצדיק רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משגיח ישיבת קמניץ, המבטאים את גודל זהירותם וישרותם של גדולי ישראל בדיני ממונות, וכיצד לא נתנו לעצמם שום הקלה או עיגול פינות חלילה בתחום זה: בצעירותו, היתה לו לרבי משה אהרן קביעות להתפלל מידי ליל שבת במניינו של מרן הרב מבריסק, הגרי"ז הלוי סולוביצ'יק זצ"ל בביתו. הוא תיאר כי היו פעמים, בהם הרב חש בטוב ואז ישב בחוץ במרפסת בזמן שלפני התפילה, וכל בני המנין ניאותו לאורו - אם בחידושי תורה, ואם במעשים מופלאים ועובדות מגדולי הדורות. אך היו גם פעמים בהם הרגיש הרב פחות טוב, ואז ישב בחדרו ולמד עם בניו כשכל החבורה ממתינה בחדר בו היו אוכלים, ובהגיע זמן התפילה נכנסו כולם פנימה ועמדו להתפלל.

פעם אחת אירע שהרב ישב בחדרו ולמד עם בנו הגדול, הגאון רבי יוסף דוב זצ"ל, ובעוד הציבור כולו עומד בחוץ במטבת, נכנס פתאום הרב וכולם קמו ממקומם. הרב הביט כה וכה ופנה אל יהודי בשם רבי אהרן דוד מלאכי זצ"ל, ששימש בדרך כלל כבעל התפילה הקבוע בתפילת ליל שבת: "רבי אהרן דוד, תבואו אלי במוצאי שבת לקחת ממני את הכפתור שלכם שנמצא מתחת לספה. עכשיו אתם לא יכולים לקחת אותו כי זה מוקצה לדעת כמה פוסקים, (ראה משנה ברורה סימן ש"ח סקל"ה) אבל במוצאי שבת תוכלו לבוא ולקחת..."

כך כותבים חז"ל במדרש בתחילת הפרשה (דברים רבה): "דבר אחר, שופטים ושטרות - אמר רבי לוי, למה הדבר דומה? למלך שהיו לו בנים הרבה, והיה אוהב את הקטן יותר מכולן; והיה לו פרדס אחד והיה אוהבו יותר מכל מה שהיה לו. אמר המלך, נותן אני את הפרדס הזה שאני אוהבו מכל מה שיש לי, לבני הקטן שאני אוהבו מכל בני. כך אמר הקדוש ברוך הוא: מכל האומות שבראתי איני אוהב אלא לישראל, שנאמר "כי נער ישראל ואוהבהו". מכל מה שבראתי, איני אוהב אלא את הדין, שנאמר "כי אני השם אוהב משפט". אמר הקדוש ברוך הוא, נותן אני מה שאהבתי לעם שאני אוהב."

למדים אנו מזה שאין ציווי העמדת השטרות והדיינים רק כלי לאכיפת החוק והסדר, כפי שהוא אצל אומות העולם; אלא המדובר הוא באות נפלא לאהבתו של הקדוש ברוך הוא, שנתן את סוד המשפט לבניו אהוביו.

ההבנה בכך היא, שבזה גופא טמון ההבדל; אצל הגויים המשפט הוא הכרח גרידא, תקנות שחברה מתפקדת חייבת לתקן. אבל אצל העם היהודי הדין הוא חלק בלתי נפרד מהיותו העם הנבחר, בנים אהובים לבורא יתברך, ומכיון שכך הרי שאנו מתייחסים בחרדת קודש עצומה ונוראה לכל הנושא הזה של דיני ממונות, וזאת לא כי אנו רוצים חברה מתוקנת והוגנת, אלא כי זהו רצון הבורא יתברך! כי רק כך נחשבים אנו לעם!

בהמשך דברי חז"ל אלו כתוב הענין המרעיש הבא: "אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, בני, חייכם בזכות שאתם משמרים את הדין אני מתגבה. מניין? שנאמר ויגבה השם צבאות במשפט."

מסבירים מפרשי המדרש כך: בזמן שבו כאן למטה אין הדין מתנהל כראוי, ונמצא איזה עני או מדוכא שהמשפט מוטה נגדו, הרי מוכרח הקדוש ברוך הוא כביכול לרדת למטה לארץ כדי להצדיק את הדין, לשמוע זעקת הדל ולמנוע

עליו - איך נגע בכפתור שלא שלו, ובמוצאי שבת ניגש תיכף לגבאי בית הכנסת לברר למי שייך הכפתור. ועוד כהנה וכהנה סיפורים מדהימים.

אם אדבר איתכם בלימוד, עלול אני להיכשל בגזל!

שמעתי מאבי מורי זצ"ל, כי כאשר בא המשגיח הגאון הצדיק רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל לשמש כמשגיח בשיבת פוניבז', ובאו תלמידיו מגייססעהד וביקשו לשוחח עימו בלימוד, המשגיח סירב. כשנימוקו בפיו: "אם אדבר איתכם בלימוד, עלול אני להיכשל בגזל! מכיון שנשכרתי על ידי הישיבה לתפקיד אמירת השיחות, הרי שמחויב אני להקדיש את כל מחשבותי אך ורק למטרה זו!"...

ועוד סיפר אודות הרב דסלר - תלמידו המובהק הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל, רבה הנערץ של 'רמת השרון'. כי פעם אחת ביום חורפי וגשום עמד הרב דסלר בתחנת האוטובוס ברחוב רבי עקיבא בבני-ברק, והמתין לבואו של האוטובוס קו 54. לפתע עבר רכב מסחרי סמוך לתחנה, והנהג שהיה תלמידו של הרב דסלר בעבר, קרא לו מתוכו לעלות לרכב והוא יקח אותו למחוז חפצו.

הרב דסלר שאלו: "הרכב שלך?" והנהג השיב: "לא שלי, אבל אני סוכן של מפעל שמחלק את התוצרת שלו לחנויות". שוב שאל הרב: "והאם התנית מפורשות עם בעל המפעל שתוכל להסיע ברכב גם אנשים זרים?", והנהג משיב בחיוך ובבטחון: "אמנם לא התנתי תנאי כזה עם בעל המפעל, אולם בטוחני שהוא מסכים בחפץ לב שאני יעלה לרכב את מי שאראה לנכון".

לאחר שוידא שוב שהנהג בטוח בדבריו הרב דסלר השתכנע, והתחיל לצעוד אל מדרגות הרכב. כמעט עלה, ופתאום עצר. הוא הררה עמוקות והחליט לחזור שוב לתחנה, ולהמתין בה בקור ובגשם.

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

"על איזה כפתור הרב מדבר?" שאל רבי אהרן דוד בתמיהה, והרב השיב בפשטות: "ראיתי מבעד לחלון כיצד הבן שלכם מוצא ברחוב את הכפתור הזה, גוחן להרימו ולאחר מכן משחק בו עם חבריו עד ששכחו כאן מתחת לספה. כיוון שהכפתור ודאי היה הפקר נמצא שדינו כמציאת קטן שהיא לאביו, וכיון שראיתי כיצד הוא מצא את המציאה ועכשיו היא נמצאת אצלי מתחת לספה, הרי שנעשיתי 'שומר אבידה' שלכם... איני מחויב לשמור שלא יארע לכפתור מאומה, ולכן אני מבקש שתבואו לקחת את הכפתור במוצאי שבת..."

דינים שלמים צירף הרב מכאן ומשם, והכל בגלל כפתור. תמה רבי אהרן דוד: "מדוע הרב עושה עסק כה גדול מכפתור?" אך הרב מבריסק בכלל לא הבין את השאלה: "למה אתם אומרים כך?... זה שלכם, ואני מחויב להחזיר לכם את זה, אז תבואו לקחת את זה אחרי שבת, כי אני מחויב לשמור על האבידה..."

הסיפור הזה מבהיל על הרעיון. אדם צריך לדעת שכל מה שכתוב בש"ס זה למעשה, וצריך לקיים את זה! אצל הרב מבריסק היה פשוט שדין פרוטה כדין מאה, והוא עם דיני ממונות לא רוצה להסתבך...

במקומו במזרח ללא טלית

ועוד סיפר רבי משה אהרן מזכרוננו: אירע פעם בשיבת חברון שבתפילת מוסף של שבת התפלל ראש הישיבה הגאון רבי משה חברוני זצ"ל במקומו במזרח ללא טלית, אלא עם כובע לראשו, לתמיהת המתפללים. התברר שרבי משה היה צריך לצאת לרגע ופשט את טליתו והניחה בצד, וכשחזר ראה שמאן דהוא נטל בטעות את טליתו.

כל אחד אחר היה מתעטף בינתיים בטלית של המחליף, ומברר את הענין מאוחר יותר, שכן ההלכה מתירה להשתמש באופן זמני בטלית של מישוהו אחר. אבל רבי משה לא רצה בשום אופן להסתמך על 'היתרים' המאפשרים לו לקחת את הטלית השניה, ולכן עמד והתפלל ללא טלית...

בספר 'דרך עץ החיים' המשרטט קוים לדמותו של מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, בעל 'אבן האזל', מסופר כמה עובדות מופלאות על זהירותו המופלגת בדיני ממונות בדקדוק נורא. לדוגמא, כאשר היה מקבל מכתב ובתוכו נמצא מהדק אשר צרף שני גליונות יחדיו, הקפיד להחזיר את המהדק לשולח. כמו כן באחת השבתות נגע רבי איסר זלמן בטעות בכפתור שהיה מונח בסטנדר אשר בו השתמש בשעת התפילה. הוא לא ידע למי שייך הכפתור, ורוחו עגמה

פלאי פלאים בפירוש רש"י

ממון הגאון רבי חיים קנייבסקי זי"ע

כידוע, רש"י הקדוש כתב את פירושו בדקדוק רב, ובכל מילה ואות טמון עומק רב. לפנינו פנינה נפלאה, מתורתו של מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זי"ע, בספרו 'טעמא דקרא', החושף את ברק יופיו של פירוש רש"י, כיצד דבריו מדויקים להפליא.

בפרשת השבוע נאמר (יז) "פִּי יִפְלֹא מִמֶּךָ דָּבָר לְמִשְׁפָּט בֵּין דָּם לְדָם בֵּין דִּין לְדִין וּבֵין נֶגַע לְנֶגַע" וגו'. ורש"י מפרש וכותב: 'בין דם לדם - בין דם טמא לדם טהור. בין דין לדין - בין דין זכאי לדין חייב. בין נגע לנגע - בין נגע טמא לנגע טהור'.

הבה נשים לב לשינוי הלשון ברש"י. לגבי דם, הקדים רש"י את השלילי לפני החיובי, וכתב 'דם טמא' לפני 'דם טהור', אולם לגבי דין, הקדים רש"י את החיובי תחילה וכתב 'דין זכאי' לפני 'דין חייב'. ושוב לגבי נגע הקדים רש"י את השלילי לפני החיובי, וכתב 'נגע טמא' לפני 'נגע טהור'. מה פשר השינוי הזה?!

מבאר מרן הגר"ח ביאור עמוק וישר: כל המהות של נגע הוא רק כאשר הוא טמא, אבל נגע טהור אינו נגע כלל! כך שכשאומרים 'נגע טהור' הכוונה היא לומר שאין כאן נגע. כך גם לגבי דם של אדם טמא, רק דם טמא יש בו משמעות והשלכה הלכתית, אבל דם טהור אינו דם כלל. מה שאין כן לגבי דין תורה, גם הזכאי וגם החייב שניהם בכלל הדין באופן שווה, ופסק-הדין נוגע לשניהם במידה שווה. לכן, היות ויש עניין להקדים תחילה את צד הטוב, אזי לגבי דין תורה הקדים רש"י את הזכאי לפני החייב. אבל לגבי דם ונגע, הקדים רש"י את הטמא תחילה, כי עיקר השאלה היא רק אם יש כאן דם או נגע טמאים, אבל טהורים אינם נחשבים כלל כדם ונגע, ואין עניין להזכירם תחילה. פלאי פלאים!

(עלון 'תורה שבכתב', גליון פ"ד שופטים תשפ"ה)

דמהיכן לנמלים היבול הרב שאוספות

אוצרות הפרשה מהרב חנניה צ'ולק שליט"א

שופטים ושופטים תתן לך" (ט"ז)

איתא במדרש: זה שאמר הכתוב 'לך אל הנמלה עצל ראה דרכיה וחכם, אשר אין לה קצין שוטר ומושל, תכין בקיץ לחמה אגרה בקציר מאכלה', מה ראה שלמה ללמד לעצל מהנמלה? משום שכל חיותה של הנמלה אינה אלא ו' חודשים, וכל מאכלה אינה אלא חיטה ומחצה, והיא הולכת ומכנסת בקיץ כל מה שמוצאה - חטין ושעורין ועדשים. אמר רשב"י: מעשה היה ומצאו בבור שלה 300 כור (במדרש המבואר כתב: השיעור בערך - 72,540 ליטר בנפח. ובמשקל של גרעינים - 51,000 ק"ג. והם 72.54 מטרים מעוקבים). ולמה היא עושה כן? א"ר תנחומא: אומרת הנמלה, שמא יגזור עלי הקב"ה חיים - ויהיה לי מוכן לאכלו. לפיכך אמר שלמה 'לך אל הנמלה עצל ראה דרכיה וחכם', אף אתם התקינו לכם מצוות מהעוה"ז לעוה"ב. ממשיך המדרש: מהו 'ראה דרכיה וחכם' - ראה דרך ארץ שיש בה, שבורחת מהגזל. אר"ש בן חלפתא: מעשה בנמלה אחת שהפילה חיטה אחת, והיו כולן באות ומריחות בה ולא הייתה אחת מהן נוטלת אותה. באה אותה שהייתה שלה ונטלה אותה. ראה חכמה שיש בה, וכל השבח שיש בה - לא למדה מבריה, ולא שופט ולא שוטר יש לה. אתם שמיניתי לכם שופטים ושופטים - על אחת כמה שתשמעו להם. הרי לנו איזו זהירות עצומה נזהרות הנמלים מגזל, עד שאפילו כאשר נמלה הפילה חיטה בכוונה תחילה (שהרי לא נאמר 'מעשה בנמלה' שנפלה לה חיטה, אלא 'שהפילה') במקום שכל הנמלים עוברות, לא חששה כלל שמא ייקחו לה את החיטה, כי איסור גזל הוא טבע מוטבע אצל הנמלים.

ה'נחלת יעקב' (ל'נתיבות המשפט') ביאר את מאמר חז"ל שהביאו עניין זה כאן על הפסוק 'שופטים ושופטים תתן לך': יש אנשים שמתפארים בעצמם כי אנשים ישרים הם, כי מעולם לא גזלו מאדם ולא עשו עוולה לשום בריה. דבר זה אינו ראוי לשבח אם לא נובע מצווי התורה הק'. שהרי גם הנמלים נזהרות מאיסור גזל ואין לוקחות אחת מהשניה מאומה, ואינן ראויות לשבח ותהילה ע"ז, שהרי אינן עושות זאת עפ"י צווים וערכים, אלא מטבע שהוטבע בהן. וכשלא הולכים עפ"י צווים וערכים יכולים לחיות בהרגשה שרחוקים מהגזל, אך למעשה כל המעשים הם בגזל גמור. דמהיכן לנמלים היבול הרב שאוספות, וכי מההפקר? הלא נכנסות לבתים ולשדות וגוזלות מכל הבא לפיהן ללא הקפדה!! כן הוא האדם, אם עושה מעשים טובים מטבעו הטוב ולא עפ"י צווי התורה, יכול להלל עצמו שצדיק גדול הוא, ורחוק מגזל, אך כל ממונו - גזל! וזה שאמרה תורה 'שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך' - תעשה כל מעשיך עפ"י התורה.

(מתוך גליונו של הרב צ'ולק תשפ"ה)

שני סוגי אנשים האחראים למשפט?

חידות שינון הפרשה לפי סדר ה-א"ב

- א. מלך חייב להיות מקרב? אחיך.
- ב. סיבה שלא להוציאו למלחמה? ב נה בית.
- ג. רודף אחר הרוצח? גואל הדם.
- ד. יש לתת לכהן את ראשית? דגן.
- ה. יום מתן תורה נקרא גם יום ה-? הקהל.
- ו. "האיש הירא ____ הלבב"? ורך.
- ז. אחד מעשרים וארבע מתנות כהונה? זרוע לחיים וקיבה.
- ח. סוג קוסם אסור? חובר חבר.
- ט. במלחמת הרשות הם חלק מהביזה? ט פ.
- י. "לא תסור מן הדבר אשר יורו לך ____"? ימין ושמאל.
- כ. אחד מעמי ישראל? כנעני.
- ל. אין להם חלק ונחלה בא"י? לויים.
- מ. לא ירבה לו סוסים כדי שלא ישוב? מצרים.
- נ. רץ, בורח? נ ס.
- ס. מצווה על המלך לכתוב לו? ספר תורה.
- ע. לשם נס הרוצח בשגגה? ע יר מקלט.
- פ. אחד משבעת העמים? פריזי.
- צ. אסור להשתחוות להם? צבא השמים.
- ק. ממתנות הכהונה הניתנים מבשר הזבח? ק בה.
- ר. ניתן לכהנים מן הצאן? ראשית הגז.
- ש. שני סוגי אנשים האחראים למשפט? שופטים, שוטרים.
- ת. "____ תהיה עם ד' אלוהיך"? תמים.

חידות נוספות:

- א. מה לי באלול?
- ב. איזה קיץ היה גם בחורף?
- ג. מה משותף לפינה, עין השנה?
- ד. מה מתחילים בט"ו באלול?
- ה. מתי לא תוקעים בשופר באלול?

תשובות:

- א. דודי. ב. קיץ המזבח. ג. ראש. ד. ללמוד הלכות חג הסוכות (סוכה ט'). ה. בערב ר"ה.

(מתוך גליונו של הרב שלמה קולדצקי לפרשת שופטים תשפ"ה)

כי רוח ה' על משרתי מקדשו ולא יעזוב את חסידיו לעולם

פניני הפרשה מהרב שלמה קולדצקי שליט"א

לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל (ח)

פרשת השבוע מזכירה התורה שצריך לשמוע בקול החכם אפי' יאמר לך על ימין שהוא שמאל, אומר הרמב"ן אפי' תחשוב בליבך שהם טועים והדבר פשוט בעיניך כאשר אתה יודע בין ימין לשמאלך, תעשה כמצוותם, ואל תאמר איך אוכל החלב הגמור הזה או אהרוג האיש הנקי הזה, אלא תאמר כך ציווני ה' וכו'.

וממשיך הרמב"ן והצורך במצווה הזאת צורך גדול מאוד, כי התורה ניתנה לנו בכתב וידוע הוא שלא השתנו הדעות בכל הדברים הנולדים, וירבו המחלוקות ותעשה התורה כמה תורות, וחתך לנו הכתוב שנשמע לבי"ד הגדול העומד לפני ה', ואפי' יהיה בעיניך כמחליף הימין לשמאל.

ומסיים הרמב"ן מילים כדורבנות, כי רוח ה' על משרתי מקדשו ולא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו מן הטעות ומן המכשול. וכע"ז בחת"ס אבהע"ז ח"ב סק"ב ולשונו שם: שהקב"ה מציל מידי שגיאות לומדי תורה ואינם טועים בדבריהם. היינו שזאת המצווה המוטלת עליך לעשות כדברי החכמים, ואם אתה חושש שהם טועים, דע לך שרוח ה' עליהם לעולם נשמרו מטעות ומכשול. וידועים דברי הגר"א במשלי על הפסוק 'קסם על שפתי מלך לא ימהל פיו', וביאר בזה הגר"א שהדיבור של המלך הוא כמו קסם אף שמרמין אותו יקרה ה' מפיו שיהא משפטו אמת וזהו שבמשפט לא ימהל פיו, והעניין הוא מאן מלכי רבנן ששפתותיהם כמו קסם אף שיטענו לפי השאלה מכל מקום במשפט לא ימעל פיו, כלומר בהדין עצמו לא יטעו, כי בסוף יתגלה שלא כך היה המעשה.

אמונת חכמים הוא צורך שירגיש האדם לבטל דעתו תמיד בפני חכמי התורה כתלמיד לרבו. ומי שלא מאמין לחכמים הוא מסתכן בגופו וכמו ששינינו בברכות כל העובר על דברי חכמים חייב מיתה. ובספר שם משמואל כתב שעיקר היהדות הוא להיות אדם בטל לדעת תורה וחכמיה וזה שווה יותר מהכל.

ואמונת חכמים הוא אחד ממח' דברים שהתורה נקנית בהם, ומצווה זו של אמונת חכמים והאיסור לסור ימין ושמאל מובא בחינוך שהוא מצווה הנוהגת בכל הדורות, ומי שדבק בחכמים ושומע להוראתם אינו ניזוק כלל והוא יודע תמיד שהוא עושה רצון ה'. וגדולי ישראל רואים למרחוק דברים שעין רגילה לא רואה וליבם הוא לב התורה ודברים שאומרים מליבם זה התורה בעצמה. ובספר אורחות יושר כתב רבי חיים קניבסקי שכשיש אמונה בחכם הקב"ה שם לחכם בפה מה לענות עצות שהן משמים והן רצונו יתברך.

(מתוך גליונו לפרשת שופטים תשפ"ה)

שלשה אנשים יושבים ואוכלים, נעקר פרח מגינתם ונהפכו לשוטים

שפטים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ (דברים טז)

חידה נפלאה כותב הגה"ק רבי יוסף חיים מבגדאד זי"ע, בעל בן איש חי (קונטרס אמרי בינה, שבספר פרי עץ הגן): **"שלשה אנשים בעלי משרה יושבים ואוכלים, נעקר פרח מגינתם ונהפכו כולם לשוטים"**. והרי פתרון החידה: שלשה האנשים הם שופטים, שוטרים, ושוחטים, שהם בעלי משרה, כל אחד והמשרה שלו. אם תוריד מהמילה **'שופטים'** את האות **פ'** - יישאר **'שוטים'**. אם תוריד מהמילה **'שוטרים'** את האות **ר'** - גם יישאר **'שוטים'**. וכן אם תוריד מהמילה **'שוחטים'** את האות **ח'** - יישאר **'שוטים'**. כך שבהסרת האותיות **'פרח'** נשארו כולם שוטים...

הוא אינו ראוי להיקרא 'איש'!

על הפסוק בפרשת השבוע (דברים יט), **וְעִמְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים**, כותב רש"י: 'בעדים הכתוב מדבר'.

שאל הרה"ק רבי יעקב יצחק 'החוזה' מלובלין זי"ע, את הרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע, מדוע קרוב-משפחה פסול להעיד לקרובו בין לזכות בין לחובה. אמנם מובן הטעם מדוע לא יעיד לזכות, כי אולי יאמר עדות שקר לזכות קרובו. אבל לחוב קרובו? הריה פסול לעדות? ענה הרה"ק מווארקא: היות ובעדים כתוב 'ועמדו שני האנשים', ואדם המסוגל להעיד לחובת קרובו - אינו ראוי להיקרא 'איש'!

(עלון 'תורה שבכתב', גליון פ"ד שופטים תשפ"ה)

בשביל מה הוצרכנו לחודש שלם בשביל להתחזק

הרב שלמה קולדצקי שליט"א: רבים הם השואלים בשביל מה הוצרכנו לחודש שלם בשביל להתחזק לקראת יום הדין האם לא מספיק שנתחזק ביום ראש השנה עצמו. לשם כך ולחידוד ולהתעוררות בעניין זה נביא משל מהמגיד מדובנא, שהמשיל זאת לעשיר ששמע נקישות על הדלת, הסתכל מחלונו וראה את אחד מאנשי העיר בא. האיש שמע שהדלת נפתחת והמשרת שואל מה רצונו, והאיש עונה שרוצה טובה מהאדון. המשרת אמר שכעת האדון עסוק מאד ותוכל לנסות בצהרים. האיש הלך לדרכו והעשיר חזר לעסקיו. בצהרים שוב נשמעו נקישות על הדלת, העשיר ראה שזהו אותו איש. המשרת אמר שהאדון עדיין עסוק ואינו יכול עכשיו, האיש אמר שהוא ממתין בחוץ, ואם אפשר להודיע לו כשהאדון יתפנה. העשיר חזר לעיסוקיו וכעבור שעה קלה קם לחלון והוא לא האמין למראה עיניו האיש מהלך בגינה הלך וחזור, רחמיו נכמרו והוא אמר להכניס את אותו האיש. האיש ביקש הלוואה לזמן קצר, הוא הכין שטר והחתים ערבים, עיניו מייחלות לעשיר לקבל ממנו את סכום הכסף הגדול. העשיר ריחם על אותו האיש, כמה הוא טרח והכין את עצמו לקבל את הכסף, הוא הביא לו את כל הסכום ואפילו הרחיב לו את זמן הפרעון. לפנות ערב יצא העשיר להתפלל מעריב ואז פנה אליו אחד המתפללים ואמר: אם כבר נפגשנו, אז אולי תוכל להלוות לי סכום כסף לכמה ימים. התנצל העשיר שאין אצלו עכשיו כסף והמשיך לדבר בנושא אחר. למה הוא לא יכל להביא לו כמו שהביא לראשון? התשובה פשוטה. הלווה הראשון הטריח עצמו בבוקר, ובא אחר כך שוב פעם. והטריח עצמו ועמד והמתין בחוץ, הוא הכין את עצמו לבקשה, אז גם העשיר התאמץ למלא את בקשתו. אבל השני לא טרח בכלל אלא פגש אותו באקראי, כבדרך אגב, סימן שאינו רוצה באמת, והכסף אינו דחוק לו כ"כ ולמה ייענה לבקשתו? כן אנו, מי שמתאמץ ומראה שאיכפת לו מתחילת אלול אז הקב"ה נענה לו, אך מי שמזלזל ובא ברגע האחרון שלא יצפה לאותו יחס.

(גליון שופטים תשפ"ה)

והיה ברור לו שערבי לא מדביק כזאת מדבקה...

הגאון רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א: שמעתי מעשה מעניין, פעם אחת שוטרים באחד המחסומים כאן בארץ ראו לפניהם ערבי שנוסע במכונית חדישה ויקרה, ועצרו לבדוק שהמכונית לא גנובה, אמנם כל המסמכים היו תקינים והראו שאכן הערבי רכש את המכונית, ואז בא לפתע המפקד וצעק על אותו ערבי שהוא גנב והתחיל לאיים עליו, ומיד נשבר הערבי והודה שאכן הוא גנב את המכונית, ולאחר שהשוטרים התאמצו הם מצאו את הבעלים האמיתי ואמרו לו שיבוא לתחנת משטרה לקבל את המכונית שגנבה לו.

עד שהגיע בעל הרכב סיפר המפקד שאינו לא נביא ולא בן נביא, אבל הוא ראה שעל המכונית יש מדבקה 'אין עוד מלבדו', והיה ברור לו שערבי לא מדביק כזאת מדבקה... כשהגיע בעל המכונית למשטרה, הוא סיפר שממש לאחרונה הוא קנה את המכונית, וכשיצא מהמוסך הוא פגש בכמה מידידיו שהם בני ישיבה, והם אמרו לו שיזכור להודות לבורא עולם על שזיכה אותו לקנות מכונית חדשה ויברך על זה הטוב והמטיב, וכשהגיע בהמשך הנסיעה לתחנת דלק מישוהו חילק לו את המדבקה 'אין עוד מלבדו' והיה תחת השראת הדברים ששמע מחבריו ולכן הדביק את המדבקה, וכשנגבה המכונית וסיפר זאת לחבריו הם אמרו לו שהרב שלהם אמר להם שאם הוא יתחזק מאוד ש'אין עוד מלבדו', הוא יכול להיות רגוע שהמכונית תחזור אליו, ואכן כך הווה!

(דברי השירה' גליון 456 שופטים תשפ"ה)

ואז התברר כי כל האגוזים היו ריקים

מרן הגרב"ד פוברסקי שליט"א סיפר, כי בשנת תשי"ח התחתן בארה"ב גיסו רבי נפתלי קפלן ונסע עם הרבנית לבית אביה לראשונה מאז נישואיהם, את הנסיעה קיימו באניה, ובדרך חזרה הם עשו תחנה עצירה באיטליה והספינה עגנה שם לכמה שעות. הנוסעים ירדו מהאניה לשפת הנמל, והיו שם סוחרים שמכרו סחורות לנוסעים, היו שם גם רוכלים שמכרו שקיות מלאות אגוזים מאוד בזול, והרבה מהנוסעים קנו מהשקיות האלו המלאים אגוזים וחזרו לאוניה, כשפתחו את השקיות באוניה, התברר כי כל האגוזים היו ריקים. התברר כי במפעל לאריזת אגוזים מפרידים בין האגוזים המלאים לאגוזים הריקים, והרוכלים הללו לקחו את האגוזים הריקים ומכרו זאת בנמל לתיירים העוברים ממדינה למדינה, והנה כלפי חוץ האגוזים הללו נראים יפים מאוד, ולא ניכר עליהם שום פגם, ורק לאחר זמן שבא הקונה לפותחם מתברר לו שאין בידו מאומה.

למדתי מזה הרבה מוסר השכל סיים מרן שליט"א, אנחנו כאן בעולם חולף ירדנו כאן לעולם לרכוש כאן בעולם הזה חבילות, אך היצר הרע מרמה אותנו ומוכר לנו אגוזים ריקים.. מי שמנצל את חייו כראוי מגיע למעלה עם יהלומים, ומי שנופל למלתעות היצר נותר עם אגוזים ריקים.

(מבית הבד' 56 שופטים תשפ"ה)

מי מחזיק אתכם כשאתם על רגל אחת?

חשבתם פעם איך שתי כפות רגליים קטנות מסוגלות לשאת גוף שלם לאורך כל היום? אנחנו קמים, הולכים, עולים במדרגות ומסתובבים מבלי להקדיש לכך מחשבה, אך מאחורי הפעולות הפשוטות הללו עומדת מערכת ביולוגית מורכבת ומופלאה שהקב"ה ברא עבורינו.

כל כף רגל אנושית יש 26 עצמות, 33 מפרקים, ולצידם מערך של שרירים, גידים ורצועות. יחד הם יוצרים מבנה חזק וגמיש, שמסוגל לשאת את משקל הגוף ובו בזמן להתאים את עצמו לתנועה ולמשטחים שונים.

בזמן ההליכה, העומס משתנה ללא הרף: **בלימת זעזועים:** הקשתות הטבעיות של כף הרגל מסייעות לספוג זעזועים ולפזר את העומס שנוצר בכל מפגש עם הקרקע. **רגע על רגל אחת:** בכל צעד מגיע שלב שבו רגל אחת מתרוממת מן הקרקע, ולרגע הרגל השנייה נושאת לבדה את משקל הגוף ומסייעת לשמור עליו יציב. כל זה קורה תוך כדי תנועה קדימה, כמעט מבלי שנרגיש.

רצף הצעד: העקב פוגש בקרקע, העומס עובר בהדרגה קדימה לאורך כף הרגל, ולבסוף קדמת כף הרגל והאצבעות מסייעות לדחוף את הגוף אל הצעד הבא. **תיקון מתמיד:** קולטנים תחושתיים בכף הרגל ובגוף, יחד עם המידע המגיע מהעיניים וממערכת שיווי המשקל באוזן הפנימית, מאפשרים למוח לבצע התאמות זעירות ורצופות כדי לשמור על יציבותנו – בלי שנצטרך לחשוב על כך כלל.

המערכת כולה פועלת בתיאום ובדיוק מופלאים, צעד אחר צעד, במשך כל היום. מבט קצר אל כפות הרגליים שנושאות אותנו לכל מקום מזכיר לנו כמה חכמה טמונה אפילו בפעולה היומיומית ביותר – וכמה פלא מסתתר בכל צעד ושעל. וע"ז אנחנו אומרים בתפילת 'נשמת' "אילו פיננו מלא שירה כים... אין אנחנו יכולים להודות..." ויהי רצון שרגלינו, הנושאות אותנו בנאמנות בכל יום, יוליכו אותנו תמיד למקומות טובים, למעשים טובים ולדרכים טובות.

(ש.ק.)

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

פערתי זוג עינים ענקיות. "תרופה!?" הייתי בטוח שלא שמעתי טוב. מה קשור עכשיו בדור נגד פאב ראש או סירוף לשעול להלכות לשון הרע?

חיים ויענקי מספרים על סבא של שמואליק

כי אם זה שמקשיב לא היה מקשיב הרי גם המדבר לא היה מדבר אל הקיר, אז למה לא נאמר שזה שמקשיב ומקבל את הלשון הרע, הוא זה שמכשיל את המספר והוא יעבר על הלאו של 'לפני עור לא תתן מכשל' ואז אמרתי לו: "סבא, תן לי לבדק את זה, ועד שבת אני

כבר אדע תשובה מדיקת".

אז התחלתי לשאל את השאלה הזאת לחברים שלי, והאמת כמעט כלם ענו כמו שאני עניתי, אבל כשאמרתי להם מה שסבא שלי ענה לי, גם הם קצת התחילו לגמגם... ואז מושי החבר שלי אמר לי בוא נבדק בספר 'חפץ חיים', זה בטח כתוב שם, אז פתחנו והתחלנו לחפש, והנה משמים ממש מצאנו את התשובה תוך כמה דקות. והתשובה היא... ששניהם עוברים על הלאו של 'לפני עור' כי כל אחד נתן מכשול לפני חברו... (פתוחה - לאוין סעיף ד').

תביא לי חצי פרס

איך שהגענו לסבא שלי, ראיתי את פניו המחויכות, והוא אמר לי "נו???" אמרתי לו "אני חצי ואתה חצי, כל אחד ענה חצי תשובה כי שנינו צודקים כי שניהם עוברים על הלאו. אז עכשיו בבקשה תביא לי חצי פרס..."

סבא צחק וקרץ לי בעין אחת. "רגע, רגע!" הוא אמר, והוציא מהארון קפסה מעטרת בעטיפה נוצצת שממש עשתה לי חשק. "אתה צודק שעניתי על חצי תשובה, אבל כדי לקבל פרס שלם - אנחנו צריכים לראות אם תדע לענות על עוד

זה קרה לפני שבוע. סבא שלי התקשר אלינו והזמין אותנו לבוא ולהתארח אצלו בשבת הקרובה. נגשתי גם אני אל הטלפון ואמרתי לו: "סבא, אני מקוה כמו תמיד, תכין לנו הפתעות וכל מיני דברים מענינים". סבא שלי חייך ואמר לי: "שמואליק, אני הכנתי המון דברים מענינים, אבל אני לא מחלק ככה סתם. אם אתה תדע לענות לי על השאלות אז אתה תקבל ואם לא..." ואז סבא שלי אמר לי: "תשמע, שמואליק, אני כבר מפתיע אותך, מביא לך שאלה מענינות... אתה הרי כבר יודע טוב מאד שבכל דבור של גנות על חבר, עוברים על אסורים רבים, לאוין, עשיו, ארורין, ואתה בודאי יודע שאחד מהלאוין שעוברים הוא 'לפני עור לא תתן מכשל', אז מי לדעתך עובר על לאו זה, מי שמספר את הלשון הרע, כי בכך הוא מכשיל בעברה את זה שמקשיב, או השומע הוא זה שעובר על לאו זה?"

המדבר לא היה מדבר אל הקירות

ואני מיד אמרתי: "בודאי שהמספר הוא זה שעובר, כי אם הוא לא היה מספר, אז לא היה למה להקשיב", ואז סבא שלי אומר לי: "שמואליק, רגע, אל תמהר לענות סתם תשובות,

שאלה שהכנתי לך:

הלב שלי התחיל לדפק במתח. סבא שלי תמיד יודע להפתיע בשאלות הכי מקוריות, ואף פעם אי אפשר לנחש מה הוא ישאל עכשיו. ואכן, גם הפעם הוא לא אכזב.

"שמוליק", אמר סבא בקול רציני מעט, "מה בקשר ל'תרופה'?"

פערתי זוג עינים ענקיות. "תרופה?!" הייתי בטוח שלא שמעתי טוב. מה קשור עכשיו כדורים נגד כאב ראש או סירופ לשעול להלכות לשון הרע? אולי יש כאן בלבול בשאלה?

אבל סבא רק חיך את החיוך הטוב המכר שלו, וחכה.

נסיתי את מזלי, גרדתי בראשי ואמרתי: "אה... אולי... מי שנזהר לא לדבר לשון הרע, זה עבורו כמו ויטמינים או תרופה ששומרת עליו שיהיה בריא מאד?" נסיתי להמציא עוד כמה הסברים, אבל סבא שלב את ידיו ואמר: "רעיונות יפים שמוליק, אבל למה ללכת רחוק ולנחש? בוא נפתח את הספר האהוב עלי ונראה בפנים!"

הוא נגש לארון הספרים, ושלף את ספר 'שמירת הלשון'. הוא פתח את ההקדמה והצביע באצבעו: "תראה מה כותב כאן ה'חפץ חיים', קולו של סבא הפך שוב לרציני, "מי שמרגיל את עצמו בעוון הזה בתמידות, חס ושלום... קשה מאד להמציא לו שום תרופה! כמו שאמרו חז"ל: לעתיד לבוא כל החולים יתרפאו בשלמות - חוץ מבעל לשון הרע!"

איזה פחד! לכל יש רפואה

ממש החורתי. עמדתי שם מהרהר, וממש נבהלתי. איזה פחד! לכל יש רפואה, לכל יש תרופה, אבל למי שרגיל לדבר רע על אחרים - אין?

סבא כנראה הבחין בפנים המבהלות שלי, הניח יד חמה על הכתף שלי וחיך.

"אל תדאג, שמוליק", הוא אמר ברכות, "החפץ חיים לא רק מזכיר אותנו. בוא נהפוך את הדף ונראה את הצד הטוב, המאיר והמשמח עד השמים!" הוא הראה לי שורות נוספות: "תראה היטב - מי שמקפיד על שמירת הלשון כדיו, הוא זוכה שממש עכשיו הפה שלו יהיה מקדש! וכשהפה כל כך קדוש - כל מה שהוא למד בתורה, וכל מה שהוא בקש בתפלה... מתקבל מיד למעלה ועושה רשם עצום!"

עיניו של סבא ביקרו כשהוא סיים את ההסבר ושם את הקפסה הנוצצת בידים שלי. "תחשב מה זה, שמוליק", הוא לחש בהתרגשות, "איזו מתנה נפלאה זו! פתאום הפה שלך הוא כלי קדש, וכל התפללות שלך מתקבלת! תגיד אתה - יש לך משהו יותר משלם מהפרס הזה?"

תראה את לשונו הקדוש של ה'חפץ חיים':

"שעל ידי שמירת הלשון כדיו, זוכה האדם לקדש את פה הדבור שלו, ואז..... ותפלתו יתקבל למעלה."

שמתם לב שחסר כאן משפט? מהרו גם אתם, ועינו בספר 'שמירת הלשון' בסוף שער הזכירה פרק י' והשלימו לנו את המשפט. ואולי תזכו גם אתם במצלמה המדפסה.

ככה עונים תשובות וזוכים בפרסים

במה זוכים?

זוכים במצלמה דיגיטלית, שגם מצלמת וגם מדפסה על ניר מיוחד שיש בה

איך עונים?

1. מכינים בקצרה את התשובות לשאלה

2. מתקשרים למוקד 'על הצדיקים' **073-345-30-95**

3. משאירים את שמכם, שם העיר ומס' הטלפון שלכם

4. עונים את התשובות בקול צלול ובהיר

עכשיו מתפללים שתזכו

שמי שמזכה את הרבים יש לו בנים טובים

צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדּוּף לְמַעַן תַּחֲיָה (ט"ז)

פירש החיד"א (ב'פני דוד'): הנה הזהרה הפליג מאד בשכר מזכה הרבים, וכתב: צריך האדם לרדוף לזכות את החייבים כמו שרודף אחר חייו, ואמרו בגמ' (חגיגה ט"ז): זכה - נוטל חלקו וחלק חברו בגן עדן. וזה שאמר הכתוב 'צדק צדק תרדוף' כלומר לא די בזה שתהיה אתה צדיק, אלא תרדוף להצדיק את החייבים, ולכן כפל הכתוב 'צדק צדק תרדוף', 'למען תחיה' - חיים נצחיים, כי כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו. 'וירשת את הארץ' - היא ארץ החיים (-גן עדן). 'אשר ה' אלוקיך נותן לך' - בהווה, כי ככל שאדם מרבה זכויות - הוא בונה בתים ועליות מרווחים בגן עדן, כי אין הקב"ה מקפח שכר שיחה קלה שאדם עושה למען זיכוי הרבים.

ונראה לבאר עוד דהנה מסופר כי בקשו מהגרי"ז מבריסק זצ"ל עצה להצליח בחינוך הבנים, ואמר להם: איני יודע עצות, אך ראיתי שמי שמזכה את הרבים יש לו בנים טובים, ככתוב 'גיבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך'. זה שאמר הכתוב 'צדק צדק תרדוף', תרדוף לזכות הרבים, 'למען תחיה וירשת את הארץ', כדי שתהיה בטוח שבניך ילכו אחריו בדרך התורה, וירשו ממך את הארץ.

(אוצרות התורה - מתוך גליונו של הרב חנניה צולק)

גם אם הוא "מגלגל מיליונים" עליו לדעת שהוא בסה"כ "פקיד"

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א

מספרים פעם אחת אירע שהסבא קדישא, הכהן הגדול מאחיו מרנא ה"חפץ חיים" זצ"ל הלך בשביל צר, שרק בן אדם אחד יכול לעבור בו, והנה הוא רואה מולו קצין רוסי פוסע בשביל, הוא מיהר לרדת לשולי השביל ונתן לקצין לעבור. הקצין שאלו: "הן איש זקן ושבע ימים אתה, מדוע פינית את דרכך לאדם צעיר ממך בעשרות שנים? נענה ה"חפץ חיים" ואמר לו: "דע לך: כל ימי אני מקפיד לפנות את הדרך לאחרים!".

מוסדות אור החיים

המשפט הזה, שיצא מפיו של הכהן הגדול מאחיו, החפץ חיים, צריך לשמש עבורנו משפט מפתח, תמרור דרך! להקפיד תמיד להתנהג בענווה ובשפלות.

זוהי בהחלט עבודה קשה, עבודת המידות, לפנות את הדרך לאחרים. להסתכל תמיד בעין טובה על טובתו וגדולתו של הזולת, לשמוח ולהסתפק במה שיש. מי שמתנהג על פי התוויה זו - אשריו בעולם הזה, חייו הרבה יותר מאושרים, וטוב לו לעולם הבא.

כל אדם צריך לזכור דבר אחד פשוט: אני בסך הכול פקיד זוטא בעולם הזה! יש פקיד בבנק שתפקידו לספור את שטרות הכסף ולרשום אותם בספרי הבנק. בכל יום עוברים תחת ידו מיליונים. האם הוא יכול להתגאות במיליונים האלו? פשיטא שלא! הוא בסך הכול פקיד, הממלא את חובתו, ומקבל את משכורתו מהמנהל הראשי.

כאן, בעולם הזה, כולנו "פקידים" של בורא עולם. שום דבר לא שייך לנו. הקב"ה מינה את כל אחד לאיזושהו תפקיד, אותו עליו למלא, איש איש לפי הכלים שקיבל ממנו יתברך. גם אם מתוקף תפקידו הוא "מגלגל מיליונים", עליו לדעת שהוא בסך הכול "פקיד", "צינור" דרכו מעביר הבורא יתברך את השפע לעולם.

אדוננו גדול הדורות הגאון מווילנא זצ"ל אומר, כי גם ביחס לחכמה, שומה על האדם להכיר ולדעת, כי אף אם זכה להגיע לאיזושהי דרגה בידיעת התורה, לאחר שעמל, יגע ושקד עליה יומם ולילה, מכל מקום "ה' ייתן חכמה מפיו דעת ותבונה" (משלי ב), ורק משום שהקב"ה נתן לו סיעתא דשמיא מיוחדת זכה להגיע להיכן שהגיע! כמו שפקיד לא יכול להתהדר בעושרו של בעל הבית, כן כל אדם לא יכול להתהדר ולהחשיב את עצמו למשהו. שומה עליו להרגיש כל מה שיש לו - מאיתו יתברך הוא! הכתוב אומר "כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו" - אם אדם מרגיש את עצמו ל"יש", שיש לו משהו מדיליה, הרי הוא פוגם ב"אין עוד מלבדו"! (מתוך הספר 'משכני')